

Žirovske novice

Časopis za občino Žiri | November 2020 | Letnik 1 | Številka 4

Bogatejši za sodobno športno dvorano

Na slovesnosti konec septembra so v Žireh tudi uradno odprli eno najsodobnejših športnih dvoran v državi, v kateri je dovolj prostora za šport vseh generacij.

MATEJA RANT

"V minulih desetih letih se je prostor, na katerem danes stojimo, bistveno spremenil. Najprej je bilo v okviru projekta športne dvorane zgrajeno sodobno zunanje igrišče z atletsko stezo. Danes slovesno v uporabo predajamo dokončano športno dvorano, ki bo vsem nam, Žirovcem, bistveno izboljšala možnosti za športne aktivnosti," je ob odprtju nove dvorane poudaril župan Janez Žakelj. Štirideset let staro športno dvorano so nadomestili s sodobno tripolno dvorano z ločeno plesno dvorano, fitnessom, dvorano za borilne športe, dvorano za plezanje in skakalno jamo. Pridobili so tri tisoč kvadratnih metrov novih pokritih površin za šport. Poleg tega so zgradili povezovalni del šole v velikosti 1500 kvadratnih metrov, v katerem je šola pridobila dve dodatni učilnici, prostore za zbornice in upravo, vrtec pa dve

Agregat za zdravstveni dom in lekarno

V zdravstvenem domu v Žireh imajo po novem ob izpadu elektrike na voljo preklon na nov agregat. Sredstva za nakup agregata, to je dobrih dvajset tisoč evrov, so po besedah župana Janeza Žaklja zagotovile Gorenjske lekarne, občina pa bo prevzela vzdrževanje. Agregat bodo namreč ob morebitnem izpadu elektrike lahko uporabili tudi v tamkajšnji lekarni. "Z agregatom je zdaj zagotovljen višji standard oskrbe cepilnih mest, za katera veljajo zelo stroge zahteve, predvsem glede ohranjanja konstantne ustrezne temperature," je razložil župan.

V Žireh imajo po novem eno najsodobnejših športnih dvoran v državi. / Foto: Tanja Mlinar

dodatni igralnici. Naložba je bila vredna 8,2 milijona evrov.

Projekt izgradnje športne dvorane in vseh spremljajočih prostorov je po županovih besedah daleč največji projekt v zgodovini samostojne občine. "Začetki segajo v leto 2010, ko je bila naročena prostorska preveritev možnosti za umestitev nove dvorane in dela osnovne šole, ki je bila sprejeta februarja 2011," je razložil in dodal, da je po prvi preveritvi idejne zasnove v letu 2013 sledila druga čez dve leti. "S svojimi dolgoletnimi izkušnjami iz športa nam je bil vsem v veliko pomoč profesor Janko Strel, ki je v času projektiranja in izvedbe svetoval mnoge izboljšave." Gradnja dvorane se je začela avgusta 2018, uporabno dovoljenje pa so pridobili marca letos. Za gradnjo so uspeli pridobiti tudi sredstva Eko sklada, od katerega so poleg 2,5 milijona evrov ugodnega kredita za projekt prejeli še 1,3 milijona evrov nepovratnih sredstev za izgradnjo nizkoenergetske stavbe. Še 111 tisoč evrov jim je uspelo pridobiti s pomočjo Fundacije za šport, je pojasnil župan in ob tem spomnil, da je občina za izboljšanje pogojev dela v šoli in vrtcu v zadnjem desetletju prispevala dobrih deset milijonov evrov iz občinskega proračuna, od države pa za to niso dobili niti evra, čeprav so kandidirali na štirih razpisih. "Na prvem od razpisov smo bili prvi v čakalni vrsti, v drugem primeru smo imeli eno tekaško progno premalo, v tretjem primeru smo začeli graditi prepozno, v četrtem primeru pa se je gradnja začela prezgodaj." Županu se zdi še posebno pomembno, da jim je z

novo pridobitvijo uspelo izpolniti zavezo iz strategije razvoja kraja. "Poleg športne dvorane, ki si jo je želela velika večina občanov in je nedvomno pridobitev za vse generacije, od vrtčevskih otrok, šolarjev in študentov do aktivne populacije in starejših, je bila velika večina občanov tudi za gradnjo doma za starejše. Zato sem še posebno vesel, da se, čeprav nključno, ravno v tednu odprtja športne dvorane v Žireh začneja tudi gradnja doma za starejše," je še dejal župan in končal z mislijo starih Rimljanov: "Drage Žirovke in Žirovci, želim vam, da zdrav duh ostane v zdravem telesu. Radi prihajajte na vadbo in ostanite zdravi." Ravnatelj Osnovne šole Žiri Marijan Žakelj je ob odprtju nove dvorane poudaril, da si take dvorane vsak lahko samo želi. "Pogoji za vadbo so nadvse dobri, vse generacije lahko brez težav vadijo v dvorani," je pojasnil in dodal, da je še večja pridobitev povezovalni del, v katerem so pridobili nove prostore za šolo in vrtec, ta čas čakajo še na dokončno ureditev jedilnice in kuhinje. Po besedah projektne vodja iz podjetja Misel Iztoka Čančule so pri projektu znali prisluhniti naročniku in so dvorani dodali vsebine, ki jih podobne dvorane v sosednjih občinah nimajo, recimo skakalno jamo in ločene prostore za posamezne dejavnosti ter možnost snemanja. Miha Brlan, direktor podjetja VG5, ki je bil izvajalec del, pa je priznal, da je šlo za velik in zahteven projekt, na katerem je naenkrat sodelovalo tudi po sto delavcev, vsi pa so zasledovali isti cilj: zgraditi kakovosten objekt v zastavljenih finančnih okvirih.

**NASLEDNJA ŠTEVILKA ŽIROVSKIH NOVIC BO IZŠLA
18. DECEMBRA 2020. PRISPEVKE ZANJO LAHKO POŠLJETE
DO 4. DECEMBRA 2020 NA NASLOV MATEJA.RANT@G-GLAS.SI.**

Proračun pripravljen na drugo branje

Na oktobrski seji so svetniki v prvem branju potrdili občinski proračun za prihodnje leto in ga poslali v enomesečno javno obravnavo.

JANA JENKO

Na dnevnem redu desete redne seje občinskega sveta so svetniki pod točko tri v prvem branju obravnavali in sprejemali občinski proračun za prihodnje leto. Ta je, tudi na račun nekaj višje povprečnine, letos težak dobrih 5,8 milijona evrov, na drugi strani pa so predvideni skupni proračunski odhodki za prihodnje leto nekaj višji in naj bi po trenutni oceni znašali dobrih 6,5 milijona evrov, pri čemer velja poudariti, da je za investicije namenjenih nekaj več kot 2,5 milijona evrov.

Glavna investicija prihodnjega leta je oprema industrijske cone, vrednost izvedbe projekta je ocenjena na dva milijona evrov in trenutno so, pravi župan, kljub koronakrizi, ki je upočasnila tudi delo pri projektih, tik pred izdajo gradbenega dovoljenja. Med večjimi finančnimi investicijami v prihodnjem letu je še dokončna ureditev šolske kuhinje, ki je dobila svoje prostore ob izgradnji nove športne dvorane in povezovalnega dela šole, med infrastrukturnimi projekti pa velja posebej omeniti ureditev zazidalnega območja ob Jezernici, ki vključuje poplavni načrt z ustreznimi

Glavna investicija prihodnjega leta je oprema industrijske cone. / Foto: Gorazd Kavčič

protipoplavnimi ukrepi in izgradnjo infrastrukture za tiste investitorje, ki v prihodnjem letu na tem območju že načrtujejo začetek gradnje. V občinski finančni načrt leta 2021 je vključena tudi finančna pomoč osrednjemu gasilskemu društvu za nakup novega gasilskega vozila, precej manjših investicij, povezanih z obnovo posame-

znih občinskih ulic in cest, nekaj denarja pa bo namenjenega tudi za urejanje parkirišč in središča žirov.

Oktobra sprejet občinski proračun je šel v enomesečno javno obravnavo, po njej pa sledijo morebitne dopolnitve in drugo branje ter odločanje na decembrski seji žirovskega občinskega sveta.

Višje cene vrtčevskega varstva

Zaradi povišanja stroškov izvajanja programov predšolske vzgoje v žireh višje cene vrtčevskega varstva

JANA JENKO

Na podlagi letošnjega vpisa otrok v vrtčevsko varstvo je Osnovna šola Žiri septembra na Občino Žiri naslovila predlog za spremembo ekonomskih cen programov predšolske vzgoje. Glavni razlog za spremembo so višji stroški dela, ki so nastali kot posledica zakonodajnih sprememb, saj se je s 1. julijem ponovno za-

čela izplačevati redna delovna uspešnost v skladu z določbami zakona o sistemu plač v javnem sektorju ter določbami kolektivne pogodbe za javni sektor, sproščena pa so bila še napredovanja v nazive in plačilne razrede, s čimer so narasli tudi prispevki delodajalca.

Žirovski svetniki so na oktobrski seji o predlogu podrobno razpravljali in se spraševali, ali je že tretje povišanje cen

v obdobju leta in pol res potrebno in ali v tem primeru obstaja možnost morebitne subvencije vsaj v času koronakrize, ki situacijo še dodatno otežuje. S podanimi pojasnili so na koncu predlog s sedmimi glasovi za in petimi proti vendarle potrdili in s tem prižgali zeleno luč dvigu ekonomske cene vrtčevskega varstva za vse starostne skupine. Za otroka v skupinah drugega starostnega obdobja je tako mesečni znesek na položnici višji za 3,62 odstotka oziroma 13 evrov, starši otrok v kombiniranem oddelku odštejejo 3,77 odstotka oziroma 15 evrov več, za 20 evrov oziroma 4,14 odstotka pa je cena višja pri malčkih v prvem starostnem obdobju.

KOLOFON

ŽIROVSKE NOVICE (ISSN 1408-2810) izhajajo kot priloga časopisa Gorenjski glas za občino Žiri. Izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, Kranj, info@g-glas.si, 04/201-42-10. Občina Žiri, Loška cesta 1, 4226 Žiri. Odgovorna urednica: Mateja Rant, mateja.rant@g-glas.si. Oglasno trženje: Robert Aleksič, robert.aleksic@g-glas.si, telefon: 040/508-891. Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. Priprava za tisk: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Nonparel, d. o. o. Naklada: 1.800 izvodov. Distribucija: Pošta Slovenije. Žirovske novice vsa gospodinjstva v občini Žiri prejema brezplačno.

Ljudje se morajo sami zavedati pomena ukrepov

Tudi v žirovski občini so v preteklih tednih zaznali porast okužb z novim koronavirusom. Po besedah župana Janeza Žaklja se moramo vsi vesti tako, kot da smo mogoči prenašalci virusa, in torej predvsem sami poskrbeti za ukrepe, s katerimi bomo zaščitili sebe in druge.

MATEJA RANT

► **Še v začetku oktobra ste imeli v Žireh zgolj pet okuženih, nato pa je začelo to število strmo naraščati. Kaj je v tem času šlo narobe?**

Teorija, da smo Gorenjci pridni, je nalepela na nekaj slabe volje. Dejstvo pa je, da smo postali premalo pazljivi; nekateri, ki so imeli znake okužbe, so kljub temu odhajali na delo in se ukvarjali s klubskimi športi, kar je zagotovo vplivalo na povečanje števila okužb. Najbolj me jezi, ko slišim, da nekateri ne upoštevajo karantene. Na srečo gre za manjše število ljudi, a z nespoštovanjem karantene ogrožajo druge. Še enkrat pa bi poudaril, da se sicer velika večina drži navodil in tudi zato se virus spet širi počasneje. Kljub temu so nekateri še vedno prepričani, da je težko nositi masko, čeprav je dokazano, da to v sedanjih situaciji najbolj pomaga. Vsi se moramo vesti, kot da smo mogoči prenašalci virusa, ter zaščititi sebe in druge.

► **Kako torej ta čas občani po vaši oceni spoštujejo ukrepe za preprečevanje širjenja okužb z novim koronavirusom?**

Velika večina jih spoštuje in se jim za to tudi zahvaljujem. Tudi ob 1. novembru, prazniku vseh svetih, sem opazil, da ni bilo veliko druženja, na pokopališču je bilo malo obiskovalcev. Večina se očitno zaveda, da lahko z upoštevanjem navodil pomagamo pri preprečevanju širjenja okužb.

► **Kakšne ukrepe ste sprejeli na ravni občine, da bi zajezili širjenje okužb?**

Poleg upoštevanja državnih ukrepov smo bili še nekoliko bolj restriktivni, saj smo že prej zaprli športno dvorano in igrišča pri šoli. Sicer pa se zavedamo, da je bistvenejše, da se ljudje sami zavedajo pomena spoštovanja ukrepov, saj prepovedi v ljudeh očitno sprožijo neki odpor. Tudi mi smo recimo resno razmišljali o zaprtju pokopališč, a smo se v zadnjem hipu odločili drugače in menim, da je bila odločitev prava.

Župan Janez Žakelj / Foto: Gorazd Kavčič

► **Kako ste v času ponovne razglasitve epidemije organizirali delo na občini?**

Na občino je mogoče priti samo ob vnaprejšnji najavi. Zaposlenim smo odredili tudi delo od doma, tako da se izmenjujejo in so v prostorih občine prisotni samo dežurni sodelavci. Glede vrtcev pa smo se v dogovoru z vodstvi podjetij odločili, da tistim, ki nujno potrebujejo varstvo, to omogočimo. Smo pa ravno imeli primer, ko je bil eden od otrok okužen in so morali vsi ostati doma. Tu se zavedamo, da hodimo po tanki črti.

► **Med dobrimi novicami v preteklem obdobju zagotovo izstopa uradno odprtje nove športne dvorane. Kakšna pridobitev je to za občane?**

Dvorana je gotovo velika pridobitev, čeprav je ta čas ne moremo uporabljati. Z vsemi spremljajočimi prostori je sicer v veliki meri že zasedena, kar kaže, da je bila v Žireh po tem res velika potreba. Veseli me, da smo na razpisu dobili ponudbo tudi za najem fitnesa. Računamo, da bomo tako že imeli najemnika tudi tega prostora, ko bomo dvorano spet lahko odprli, saj bo to še dodatna popestritev ponudbe. Žiri namreč kljub

epidemiji po duhu ostajamo športna občina. Po mojih sicer neuradnih podatkih v zvezi z meritvami gibalne učinkovitosti pri otrocih v Žireh tudi po spomladanski karanteni ni bilo znani bistvenega upada, čeprav so na ravni celotne Slovenije pri povprečnem otroku izmerili 13-odstotni upad gibalne učinkovitosti v primerjavi z meritvami, ki so jih izvedli lani.

► **Kdaj bo končana še ureditev nove kuhinje v povezovalnem delu s šolo?**

V predlogu proračuna so predvidena tudi potrebna sredstva za ureditev kuhinje, to je nekaj več kot tristo tisoč evrov; ko bo proračun sprejet, bomo lahko pristopili k izvedbi tega projekta, predvidoma torej v prihodnjem letu. Treba je urediti še napeljavo, vmesne stene, pode in kuhinjo opremiti, pri čemer bomo tja preselili tudi še uporabno opremo iz prejšnje kuhinje.

► **Začela se je tudi gradnja doma za starejše. Kako napreduje gradnja, jo bo epidemija morebiti kaj upočasnila?** Gradnja ta čas poteka po načrtu, tako da računamo, da epidemija ne bi smela zaustaviti ali upočasniti gradnje, drugo

leto mora biti dom zgrajen. Ljudje tudi sami na gradbišču lahko opazijo, da gradnja dobro napreduje.

▣ **Kako so občani sprejeli nov režim parkiranja v okolici Zadružnega doma?**

Na novem parkirišču nismo uvedli modre cone in kljub temu ni težav s parkiranjem oziroma vsaj doslej nismo zasledili pritožb glede tega. Parkirišč je torej za zdaj na voljo dovolj tudi za obiskovalce zdravstvenega doma, je pa seveda res, da je ta čas njegovo delovanje spremenjeno zaradi epidemije.

▣ **Gradnja doma za starejše bo tudi priložnost za ureditev središča kraja. Kje boste začeli?**

Ena od ključnih zadev je možnost odkupa zemljišč za dodatna parkirišča, kar bi omogočilo spremembo prometnega režima v centru. V začetku prihodnjega leta pa bi morali začeti pripravo izvedbenih načrtov, da bomo dobili konkretno predstavo o ureditvi središča na območju pred kinodvorano, ki se počasi že ureja. Na območju porušene Muhovčeve hiše bo občina uredila parkirišče, od tam naprej proti domu starejših pa bo za ureditev poskrbel investitor.

▣ **Kako napreduje gradnja infrastrukture v industrijski coni?**

Vsa dokumentacija je na upravni enoti, tako da zdaj samo še čakamo na izdajo gradbenega dovoljenja. Pripravljena je

tudi druga dokumentacija, med drugim za prijavo na razpis za pridobitev kohezijskih sredstev, za kar je rok do konca decembra. Za naložbo, v sklopu katere bomo zgradili cesto ter vso drugo infrastrukturo, od kanalizacije in vodovoda do električnih in telekomunikacijskih napeljav, se nadejamo 1,1 milijona evrov evropskih sredstev. Cesto skozi industrijsko cono smo že dolgo načrtovali, saj je zaradi same logistike nujno potreben krožni promet, prav tako je zaradi potreb po širitvi industrijske cone treba urediti odvodnjavanje in kanalizacijo za priključitev dodatnih industrijskih objektov, saj dosedanja nima več prostih kapacitet.

▣ **V prvem branju ste sprejeli proračun za prihodnje leto. Kot ste poudarili, gre za precej visok proračun v primerjavi s predhodnimi leti, razen seveda takrat, ko ste gradili športno dvorano. Katere so ključne naložbe, ki jih načrtujete v prihodnjem letu?**

V ospredje bi postavil ravno industrijsko cono, pri kateri računamo tudi na sofinanciranje z evropskimi sredstvi, celotna naložba pa bo vredna okrog dva milijona evrov. Čaka naš še ureditev kuhinje v šoli, pa zazidalnega območja ob Jezerski cesti, kjer bo na voljo dodatnih 35 zazidljivih parcel. Območje je treba pred tem poplavno in infrastrukturno urediti. Kar nekaj sredstev bo name-

njeno še za ureditev cest in ulic. Poleg že omenjene ceste v industrijski coni bomo nadaljevali obnovo ceste na Breznico in obnovo določenih ulic, saj so nekatere res v slabem stanju.

▣ **Bliža se praznični mesec december, ki ga bomo očitno preživel nekoliko drugače, kot smo bili vajeni, predvsem bo verjetno manj možnosti za družnje. Kaj bi pred bližajočim se adventnim časom zaželeli občanom?**

Čas od vseh svetih do božiča je čas priprave in pričakovanja. Če se bomo držali predpisanih ukrepov, bomo ta čas lahko doživeli bolj svobodno, mogoče se bomo potem lahko tudi malce več družili, saj človek šele ob sočloveku najde svoj smisel. Zato vsem želim predvsem zdravja, dobrega počutja in optimizma. Narava okrog nas je v tem času zelo lepa, zato menim, da je to priložnost, da več časa preživimo na prostem. In kot večkrat ponovim, vedno lahko izkoristimo priložnost, da pokličemo koga, ki ga že dolgo nismo, in mu naklonimo kakšno spodbudno besedo, saj opažam, da so nekateri zelo osamljeni ali v strahu zaradi sedanjih razmer. Na ta način jim lahko vlijemo nekaj optimizma in jim pokažemo, da vse le ni tako črno. Če so naši predniki preživeli tudi hujše čase, imamo zagotovo v svojih genih, da bomo znali preživeti tudi to.

Obnova ceste v Račevo

Za obnovo ceste Podčelo–Podlipa–Smrečje–Račeva–Žiri bo sredstva primaknilo tudi ministrstvo za infrastrukturo.

MATEJA RANT

Župan Občine Žiri Janez Žakelj je sredi oktobra z državnim sekretarjem na ministrstvu za infrastrukturo Alešem Miheličem podpisal sporazum o sofinanciranju obnove ceste Podčelo–Podlipa–Smrečje–Račeva–Žiri.

"Cesta je bila že tako v slabem stanju, dodatno pa je bila poškodovana z ureditvijo obvoza po njej ob obnovi državne ceste proti Rovtam in Logatcu," je pojasnil župan in dodal, da bo ministrstvo prispevalo 67 tisoč evrov kot odškodnino za obvoz, ki so ga speljali po tej cesti, ko je bila zaradi obnove dlje časa zaprta državna cesta. "Ob podpisu sporazuma je državni sekretar še obljubil, da bodo podprli tudi čimprejšnjo izgradnjo dela obvoznice proti Logatcu. Razpis naj bi bil objavljen v začetku prihodnjega leta," je razložil župan. Občina bo za obnovo ceste v Račevo v proračunu za prihodnje leto namenila 150 tisoč evrov.

Cesta v Račevo je bila dodatno poškodovana, ko so po njej speljali obvoz ob obnovi državne ceste proti Logatcu. / Foto: Gorazd Kavčič

Širjenje nalezljive bolezni covid-19 v Žireh

Civilna zaščita Žiri budno spremlja dogajanje v občini glede epidemije covid-19 in je pripravljena na naloge v primeru nadaljnjega širjenja okužbe.

JANEZ TRATNIK, CIVILNA ZAŠČITA ŽIRI

Pri delovanju Civilne zaščite v teh razmerah je pomembno poznavanje strokovnih usmeritev, zato smo v stalnem kontaktu z našim občanom iz Račeve Anom Galičičem, mag. san. inž., strokovnim sodelavcem na Centru za nalezljive bolezni na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ). Trenutno epidemiološko situacijo glede covid-19 je orisal v intervjuju.

▣ Kakšna je trenutna epidemiološka situacija v Žireh?

Vsi navedeni podatki se nanašajo na jesenski val do vključno 29. oktobra (dan intervjuja, op. a.) in potrjene primere okužbe prebivalcev s stalnim prebivališčem v občini Žiri. V jesenskem valu je bilo do tega dne pri občanah Občine Žiri potrjenih 92 primerov okužbe s SARS-CoV-2. Trenutna 14-dnevna incidenca znaša 79. To je število novo potrjenih primerov okužb v zadnjih 14 dneh in nam pove, koliko oseb je na današnji dan še kužnih, torej koliko oseb bi lahko bolezen širilo, če ne bi ostali doma in upoštevali navodil za izolacijo, ki so jih prejeli. V jesenskem valu je bilo med občani Žirov 62 odstotkov primerov okužb pri ženskah in 38 odstotkov pri moških. Največji delež okužb smo zabeležili med aktivno populacijo, saj je bilo 85 odstotkov primerov okužb med občani v starosti od 25 do 64 let. Zato želim na tem mestu poudariti velik pomen izvajanja preventivnih ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe na delovnem mestu oz. v službah. V službah imamo večinoma stike z osebami, ki niso del našega "mehurčka", torej ožjega kroga oseb, s katerimi živimo v gospodinjstvu in z njimi preživljamo večino časa. Z opustitvijo izvajanja preventivnih ukrepov na delovnem mestu se močno poveča tveganje za prenos okužbe z enega sodelavca na drugega ter s tem iz enega v drugo gospodinjstvo, okužba pa se nato širi tudi znotraj gospodinjstev teh sodelavcev.

▣ Po enem tednu krompirjevih počitnic so se te za osnovnošolske učence podaljšale. Tudi vrtci po počitnicah ostajajo večinsko zaprti, srednje šole pa bodo izvajale pouk na daljavo. Kakšen je vaš komentar?

Želeli smo si, da bi vzgojno-izobraževalni proces čim dlje časa potekal v vrtcih in šolah, saj je to za otroke, učence in dijake najbolje. Najprej moram poudariti, da podatki v nadaljevanju ne pomenijo nujno mesta ali vira okužbe v vrtcih in šolah, ampak le, da so okužene osebe vključene v vrtce in osnovne ter srednje šole. Epidemiološka služba NIJZ je vrtce in šole obravnavala z vso pozornostjo in uspešno omejevala širjenje okužb med vrstniki s predlogi karanten. Tako je recimo v prvi polovici oktobra več kot pol osnovnošolskih otrok zbolelo za covidom-19 v času, ko so bili v karanteni zaradi visoko rizičnega kontakta z okuženo osebo. To pomeni, da so zboleli doma in bolezni niso širili med vrstnike. Medtem pa je število primerov okužbe v državi kar hitro raslo, kar se je odražalo tudi med predšolskimi otroki, učenci in dijaki ter zaposlenimi v vrtcih in šolah. So del družbe, zato je bilo to pričakovano. V sredini oktobra je število primerov okužb med dijaki v srednjih šolah in učenci predmetne stopnje osnovnih

An Galičič

šol tako izrazito poskočilo. Takega povišanega števila primerov okužb med otroki v vrtcih in učencih razredne stopnje ni bilo. Število primerov okužb je izrazito poskočilo tudi med vzgojitelji v vrtcih in učitelji v osnovnih šolah. Krompirjeve počitnice so tako prišle ob pravem trenutku. Njihovo podaljšanje za en teden je bilo z epidemiološkega vidika smiselno. K uspešnemu omejevanju širjenja okužb znotraj vrtcev in šol so veliko pripomogli tudi zaposleni v teh zavodih, za kar jim gre pohvala.

▣ Ali epidemiološka služba NIJZ še vedno stopi v stik z vsakim s potrjeno okužbo s SARS-CoV-2?

Zmožnosti epidemiološke službe NIJZ niso neomejene, zato smo ob hitrem naraščanju števila primerov okužb spremenili protokol epidemiološkega poizvedovanja oseb s potrjeno okužbo. Epidemiološka služba se trudi poklicati vsakega s potrjeno okužbo. V obdobju najvišjega števila potrjenih okužb dnevno nam to žal ni vedno uspelo. Vsaka oseba, ki pride na testiranje, to je odvzem brisa, prejme tudi list z navodili, kako ravnati po odvzemu brisa. Če je rezultat testa pozitiven, je pomembno, da se oseba izolira od drugih, o rezultatu testa obvesti osebnega zdravnika in ljudi, s katerimi je bil v stiku v času dveh dni pred pojavom simptomov in vse do izolacije. V primeru, da oseba s potrjeno okužbo uporablja mobilno aplikacijo #OstaniZdrav, lahko za aktivacijsko kodo zaprosi tudi s spletnim obrazcem na spletni strani NIJZ. Pomembno se mi zdi poudariti še, da oseba po odvzemu brisa odide domov, kjer se samoizolira do prejema

rezultatov testa. Opisani postopek je trenutni postopek. Ko se bo število potrjenih okužb znižalo, epidemiološka služba ne bo klicala samo oseb s potrjeno okužbo, ampak bo ponovno iskala tudi visoko rizične kontakte okuženih oseb.

► Kako je videti delovnik v epidemiološki službi v času epidemije covid-19?

Epidemiološka služba na NIJZ je sestavljena iz centralne enote in devetih območnih enot. Epidemiološka služba na območnih enotah pod vodstvom zdravnika epidemiologa izvaja epidemiološko poizvedovanje in anketiranje potrjenih primerov okužb. Poleg epidemiološke službe na območnih enotah epidemiološko poizvedovanje izvajajo tudi študenti medicine in pripravniki sanitarnega inženirstva v novo vzpostavljenih klicnih centrih v Ljubljani in Celju, delati pa začneta tudi klicni

center v Mariboru. Na centralni enoti, to je Center za nalezljive bolezni, v kateri delam tudi sam, pripravljamo vse potrebno za čim bolj nemoteno delo celotne epidemiološke službe. To je natančno spremljanje poteka epidemije: zbiramo in analiziramo podatke o potrjenih okužbah, pripravljamo različna poročila, sodelujemo z vsemi deležniki v zdravstveni stroki in širše med različnimi sektorji, ki se jih potek epidemije kakorkoli dotika, pripravljamo navodila za delo epidemiološke službe, za bolnike v izolaciji, za zdrave osebe v karanteni na domu, za osebe, ki so bile v stiku z okuženo osebo, spremljamo potek epidemiološkega poizvedovanja in glede na potrebe spreminjamo protokole njegovega izvajanja, sodelujemo v delovnih skupinah znotraj NIJZ in z odločevalci (npr. področje vzgoje in izobraževanja), sodelujemo z mednarodnimi organizacijami, odgovarjamo na vprašanja

zaskrbljenih prebivalcev, strokovne javnosti in medijev. Se bom tukaj ustavil, bi pa lahko še našteval.

► Kaj je vaše sporočilo občankam in občanom Žirov?

Če kdaj, smo sedaj v trenutku, ko vsak posameznik lahko naredi največ. Trenutno zdravstveno krizo bomo prebrodili le skupaj, s sodelovanjem in medsebojnim zaupanjem. Prosim vas, naredite vse, kar lahko, za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 in tako skupaj poskrbimo najprej vsak zase in za svoje najdražje, hkrati pa tudi za vse najranljivejše, ki predstavljajo dragoceni del naše skupnosti.

► An, iskrena hvala za prispevek pri soočanju z epidemijo. Strokovni nasveti in priporočila nam ogromno pomagajo pri sprejemanju pomembnih odločitev glede delovanja in ukrepanja štaba Civilne zaščite. Pri humanem delu pa vam želimo še veliko uspehov.

Epidemija – jesenski del

Okužbe z novim koronavirusom so čez poletje stagnirale, z avgustom pa se je njihovo število spet začelo povečevati.

JANEZ TRATNIK, POVELJNIK CZ ŽIRI

Posledično je bil 19. oktobra ob (ponovnem) razglasu epidemije aktiviran štab Civilne zaščite Slovenije ter posledično tudi vse nižje strukture civilne zaščite. Štab Civilne zaščite Žiri v razširjeni sestavi je imel takoj nato redno sejo z vsemi strukturami v občini.

V vmesnem času člani štaba nismo mirovali. Glede ene izkušnje ob epidemiji v spomladanskem delu smo dokupili večjo količino osebne varovalne opreme, uredili skladišče, člani štaba smo bili na usposabljanju v centru za zaščito in reševanje na Igu, gasilskim društvom smo razdelili nekaj razkužil in osebne varovalne opreme, izvedli vajo dekontaminacije z vsemi gasilskimi društvi, usklajevali načrt ob pojavu pandemije ter imeli več sestankov in spletnih konferenc na temo delovanja in organiziranja Civilne zaščite v občini Žiri. Žirovska ekipa prve pomoči se je odzvala na prošnjo po kadrovski pomoči Klinike Golnik in v več izmenah sodelovala pri oskrbi obolelih pacientov.

Pohvalim lahko tudi izredno dobro sodelovanje s člani štaba, županom, ravnateljem osnovne šole in vrtcev, župnikom, zdravniki Zdravstvene postaje Žiri, policisti Policijske postaje Škofja Loka, prostovoljci in vsemi drugimi, ki tako ali drugače pomagata pri preprečevanju širjenja okužb. Vsekakor se imamo tu zahvaliti vsem vam, ki ste in boste tudi v prihodnje upoštevali zahtevane ukrepe.

V primerjavi z drugimi občinami v Upravi enoti Škofja Loka imamo ta čas najboljšo epidemiološko sliko (vir: <https://covid-19.sledilnik.org/sl/stats>), kar se pa lahko zelo hitro spremeni. Na žalost smo tudi v Žireh imeli nekaj žarišč, ki pa se na srečo niso razširila v večje število okuženih. Upamo in želimo si, da bi bilo tako tudi v prihodnje. Velik problem so predstavljali razni dvomljivci, katerih sporočila so se po medijih med ljudmi širila kot požar. Seveda je najlažje izbrati nespoštovanje zahtevanih ukrepov. Imeli smo tudi več primerov okuženih, ki se niso držali pravil karantene, ampak so se prosto, brez mask, gi-

Ekipa prve pomoči Civilne zaščite Žiri

bali na prostem, kar predstavlja skrajno neodgovorno in nezrelo obnašanje. Če sem jaz na primer vegetarijanec, s svojo odločitvijo ne vplivam na okolico, če pa ne nosim zaščitne maske, ogrožam druge in s tem kažem brezbržen odnos. In prav problem nesočustvovanja do so-ljudi se kaže v vsej luči pri tej bolezni, ki je prizadela ves svet.

Kakšni so obeti glede širjenja okužb z virusom, ki povzroča bolezen covid-19, za naprej? Težko je karkoli napovedovati. Kot pa kaže, se ukrepov v povezavi z omejevanjem širjenja okužb ne bomo znebili tako kmalu. Zato naj še posebej velja, da nosite zaščitne maske, skrbite za higieno in razkuževanje rok ter ostanite zdravi.

Zdravniška oskrba v Žireh poteka nemoteno

V ambulantni družinske medicine Arcus Medici s prilagojenim načinom dela tudi v času epidemije covid-19 svojim pacientom zagotavljajo nemoten obisk in obravnavo pri izbranem zdravniku.

JANA JENKO, FOTO: GORAZD KAVČIČ

Zdravje je naše največje bogastvo pravi modrost, ki se je v letu, ko naše življenje kroji nova koronavirusna bolezen, izkazala za še kako resnično. Še bolj resnično pa je dejstvo, da je v času epidemije neprecenljiva dobra in dostopna zdravstvena oskrba. Ta je bila že skozi celotno obdobje spomladanskega dela epidemije na voljo v žirovski ambulantni družinske medicine Arcus Medici, kjer so se zdravniki in zdravstveno osebje hitro prilagodili novim razmeram, z zaščitnimi ukrepi zavarovali zdravje ekipe in pacientov ter jim na ta način omogočali nemoten obisk in obravnavo pri izbranem osebnem zdravniku, ki sta še posebej pomembna za vse kronične bolnike.

Delo ambulante je v preteklih mesecih vključevalo tudi bolnike, pozitivne na covid-19, ki jih je bilo v Žireh v primerjavi s sosednjimi občinami relativno malo – največ okuženih je bilo mlajših odraslih brez izraženih večjih tveganj za hujši potek bolezni, nekaj malega je bilo takšnih, pri katerih je bilo pričakovati težji potek bolezni, hujših zapletov (razen dveh hospitalizacij) pa ni bilo. Skozi celotno obdobje od marca do danes dobro sodelujejo z občino, Civilno zaščito in gospodarstvom, širše pa se vključujejo tudi v delo koordinacijske skupine na regionalnem nivoju in pomagajo pri delu v Zdravstvenem domu Škofja Loka, kjer deluje tudi ambulanta za bolnike s covidom-19. Na pobudo škofjeloškega zdravstvenega doma in s

V ambulantni družinske medicine Arcus Medici s prilagojenim načinom dela tudi v času epidemije covid-19 svojim pacientom zagotavljajo nemoten obisk in obravnavo pri izbranem zdravniku.

finančno podporo lokalnih donatorjev so se v preteklih dneh tudi v Žireh pridružili skupni akciji nakupa pulznih oksimetrov, ki so jih že ali jih še bodo prejeli najbolj rizični pacienti. Pri svojem delu pa v ambulantni Arcus Medici tudi v času epidemije niso pozabili na preventivo, na zdrav življenjski slog in gibanje. V ta namen so za jesen pripravili nov sklop videovsebin z različnimi vajami, primernimi za vadbo doma ali v naravi. Pacientom priporočajo dodaten vnos vitamina D, tistim v rizičnih skupinah pa tudi cepljenje proti sezonski gripi in pnevmokokni pljučnici, za oboje se pri izbranem osebnem zdravniku še lahko dogovorite.

Za konec pa še enkrat: pazite nase in na druge ter upoštevajte priporočila, kot so pravilno nošenje mask, ustrezna higiena rok, vzdrževanje zadostne varnostne razdalje in omejevanje stikov s starejšimi, ob morebitnih simptomih bolezni pa pokličite osebnega zdravnika in upoštevajte navodila za zdravljenje in samoizolacijo. Le na ta način bomo lahko zajezili širjenje koronavirusa in ostali negativni – s pozitivnim pogledom na svet in življenje. Ostanite zdravi!

Vrata odprla nova psihiatrična ambulanta

Sredi oktobra je v okviru Zdravstvene postaje Žiri začela delovati nova Splošna psihiatrična ambulanta.

Odprtje ambulante je rezultat uspešnih dogovorov med Psihiatrično bolnišnico Idrija, ambulanto Arcus Medici in Občino Žiri, da se v Žireh omogoči lažja dostopnost storitev diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije duševnih bolezni.

Zaradi odmaknjenosti od večjih urbanih središč in potreb populacije po specialističnih storitvah predstavlja oblikovanje nove ambulante veliko dodano vrednost za regijo. Omogoča dostopnost najbolj ranljivim delom populacije, kot so starostnikom, osebam s težavami z odvisnostmi, osebam, ki še niso bile zdravljene ali težko poiščejo ustrezno strokovno pomoč, mladostnikom in družinam. Tako so uspešno nadgradili psihiatrično zdravljenje v skupnosti, ki ga v Žireh že izvaja multidisciplinarni tim Psihiatrične bolnišnice Idrija. Ambulanta je odprta vsak tretji petek v mesecu od 7. do 15. ure, na-

ročanje pa poteka telefonsko med ordinacijskim časom ambulante od 8. do 10. ure na številki 041 499 165 in vsako sredo med 9. in 12. uro na številki 05 37 34 400 ali osebno v ordinacijskem času ambulante. Dodatno se lahko za obisk naročite tudi preko spletne povezave <https://narocanje.ezdrav.si/>, po navadni pošti na naslov Psihiatrična bolnišnica Idrija, Zdravstvena administracija (naročanje), Pot sv. Antona 49, 5280 Idrija ali pri osebnem zdravniku v Žireh. Dodatne informacije lahko dobite v ambulantni Arcus Medici. Prisotna bo zdravnica Nevenka Prevodnik, dr. med., spec. psih.

Obravnavo oseb v ambulantni je predvsem usmerjena k zdravljenju psihičnih težav in v pomoč ljudem, ki se zaradi različnih stresov znajdejo v čustveni stiski ali pa ob psihični bolezni potrebujejo daljše psihiatrično vodenje in spremljanje.

Martin Oblak
SLS

Spoštovani. Najprej bi se rad zahvalil za podporo meni ali stranki SLS na zadnjih lokalnih volitvah.

Prihajam iz okolice Žirov in poleg "mestnih" zelo dobro poznam tudi življenje in probleme na podeželju. Zato se prioriteto zavzemam za razvoj odmaknjenih območij naše občine. Prav tako podpiram večje projekte, ki so pomembni za vse občane. To sem dokazal z glasom ZA pri gradnji nove športne dvorane, doma starejših in ureditvi centra Žirov. Menim namreč, da bi moral imeti vsak občan enake osnovne pogoje za življenje v lokalnem okolju. Delo funkcionarja dobro poznam, saj svetnik nisem prvič. Pred vsako sejo z gradivom seznanim ožji odbor stranke SLS in zaprosim za mnenje. Če ga prejmem, se v stranki uskladimo, sicer glasujem po svoji vesti. Težko je ugoditi vsem željam, saj moramo upoštevati omejitve proračuna. Velik del sredstev je namenjen varstvu in vzgoji otrok, socialnim transferjem, funkcioniranju lokalne skupnosti in drugim obveznostim, ki jih predpisuje država. Pri tem svetniki ne moremo kaj dosti odločati ali varčevati. Bolj pomemben je del proračuna, ki je namenjen investicijam in vzdrževanju. Kot sem že omenil, sem ponosen, da je tudi z mojo podporo (čeprav predstavlja le 1/15 vseh svetnikov) zrasla lepa, nova športna dvorana, ki si jo športne Žiri prav gotovo zaslužijo. Prav tako že, kot goba po dežju, "raste" dom starejših občanov. To so res finančno zahtevni projekti in razumem, da mora zato kaj drugega malo počakati. Kljub vsemu je treba sočasno peljati nujna dela na protipoplavnih utrditvah in cestni infrastrukturi ter še kaj. Zadovoljen sem, da občinska uprava prisluhne kakšni moji pobudi. Svetniki imamo možnost (ne nazadnje tudi dolžnost) s predlogi ali opozorili aktivno prispevati k boljši kvaliteti življenja občanov. Žal pa vedno ne gre vse po načrtu, še posebej ne, ko vmes poseže višja sila. Kot dolgoletni zapri-sežen gasilec zelo dobro vem, kako težko je omejiti požar. Še hujše pa je, ko nas je zajel požar v obliki pandemije, za katerega trenutno še nimamo učinkovitega sredstva za gašenje. Zdi se, kot da bi se ustavil čas. Odpadle so športne, kulturne in zabavne prireditve, gasilske veselice. Skratka, vsakršno druženje. Imamo pa srečo in privilegij, da živimo v občini, ki jo obdajajo hribi. Tako se lahko po mili volji naučimo svežega zraka v naravi ali v gozdu. Trenutna situacija nam tudi zelo dobro pokaže, kako pomembna je samooskrba. Tržnica ali izmenjava informacij o ponudbi in povpraševanju hrane v lokalnem okolju je prioriteta. Verjamem, da bomo kupci doumeli, da je domača hrana zdrava, oskrba z njo bolj dosegljiva ter da bomo kupovali čim več domačih živil.

Še naprej se bom zavzemal za podporo civilni družbi, to je društvom. Predvsem tistim, ki delujejo v javnem interesu in s humanitarnim predznakom. Podporo nekateri razumejo zgolj v stilu "daj denar". Sam pa menim, da je podpora lahko tudi moralna, s pripravljenostjo sodelovanja ali z ustvarjanjem pogojev za boljše delo.

Upam, da bomo v občinskem svetu v prihodnje znali presoditi, katere so nujne prioritete v kraju. Da bodo v prid vsem nam, ki živimo v tej "prelepi dolinci na koncu sveta".

Sašo Pečelin
N.Si

Drage občanke, dragi občani. Vesel sem, da lahko zapišem nekaj svojih misli v lokalnem glasilu Žirovske novice, ki je po mojem mnenju zelo kakovostno nadaljevanje občinskega glasila Žirovske stopinje. Kljub mnogim strahovom, pomislekom in nezaupanju v novo glasilo smo znova vzpostavili glasilo, s katerim imamo vsi možnost predstaviti svoja mnenja, delo in dogajanja v naši prelepi Žirovski kotlini in okolici. Ob tej priložnosti zahvala g. županu, novi glavni urednici ge. Rant in vsem, ki so kakorkoli prispevali k soustvarjanju novega glasila. Osebo sem član občinskega sveta že drugi mandat. Tudi sam sem v začetku, ko so me predstavniki občinskega odbora N.Si vprašali, ali bi želel na njihovi listi kandidirati za občinskega svetnika, imel pomisleke. Politika kot sama ter njen način delovanja nikakor ni bila moja osebna ambicija in sprva nisem želel sodelovati.

Kasneje pa sem kot predstavnik mlajše generacije na stvari pogledal z drugega vidika. Pri soustvarjanju lokalnega okolja ni treba imeti političnih izkušenj niti ne političnih ambicij. Glavno vodilo mi je postalo to, da je skrajni čas, da se mlajša generacija občanov aktivno vplete v soustvarjanje napredka razmer v občini Žiri. Ne samo preko socialnih omrežij, raznih interesnih skupin ipd., ampak dejansko tam, kjer se da najbolje razumeti in vplivati na dejansko delo v sami občini. Tako priložnost mi je punudil OO N.Si Žiri, z jasnimi sporočili, da je glavna vloga politike na lokalni ravni ne politikantstvo ali politiziranje, ampak odgovorna skrb za razvoj občine in boljšo prihodnost vseh občanov. Zahvaljujem se jim za dano priložnost in to, da se še vedno držijo takega načela.

Zadnjih nekaj let smo v Žireh lahko pričala mnogim novostim, ki so pozitivno vplivale na kakovost življenja in zadovoljstvo občanov in občanov občine Žiri. Priča smo bili obnovi in povečanju OŠ Žiri ter njenega vrtca, obnovi zdravstvenega doma, obnovi lokalnih cest, vodovodov, ureditvi komunalnih storitev, brezplačnih prevozov za starejše Prostofer, električnih koles itd. Izpeljan je bil tudi največji projekt v naši občini, gradnja večnamenske dvorane Žiri, s katero smo pridobili ogromno novih priložnosti za telesni, psihični in ne nazadnje kulturni razvoj posameznika.

Veseli me, da ob pisanju tega članka intenzivno poteka gradnja novega medgeneracijskega centra. Ob misli na to, kako nam je gradnja doma za starejše v preteklosti, žal, enkrat že spolzela iz rok, se zdi dejstvo, da bomo le prišli do tako zelene 24-urne oskrbe za naše starejše občane, skoraj neresnična. Za vse naštetost se v prvi vrsti zahvaljujem županu Janezu Žaklju in njegovi ekipi, vsem svetnicam in svetnikom v zadnjih nekaj letih, kot tudi vsem občankam in občanom. Kljub mnogim razhajanjem mnenj, pogledov ter ciljev mislim, da nam je v zadnjem desetletju uspelo izpeljati veliko pomembnih projektov, ki bodo dolgoročno pripomogli k boljši kakovosti življenja občanov in občanov v občini Žiri.

Hkrato zadovoljstvo vseh je praktično nemogoče doseči, se pa v OO N.Si v tej smeri trudimo in to bo tudi moje glavno vodilo do konca mandata občinskega svetnika. Hvala za podporo in obilo zdravja vsem!

Častni občanki Marici Albreht v zahvalo in spomin

"Z vsem strokovnim znanjem, vso osebnostno prizadevnostjo, z izrazito nadarjenostjo za medsebojne odnose in globokim domovinskim čutom je Marica Albreht dolga leta vzbujala, negovala in razvijala ljubezen do klekljanja in s tem do kulturne dediščine, do domačega kraja, do slovenskega naroda. Učenkam in učencem mnogih generacij je s svojim zgledom in poučevanjem vcepljala dragocene človeške lastnosti, kot so: potrpežljivost, vztrajnost, natančnost, delavnost, občutek za lepoto ..." (Klekljanje na Žirovskem, 1991)

Po težki bolezni nas je zapustila ga. Marica Albreht, častna občanka Občine Žiri, med domačini nadvse cenjena in spoštovana dolgoletna učiteljica klekljanja, v širši slovenski in mednarodni javnosti poznana tudi kot neutrudna in zelo uspešna promotorka umetnosti klekljane čipke.

Ga. Albreht, z dekliškim priimkom Trček, se je rodila leta 1943 v Novi vasi v Žireh, po domače Pr' Micnk. Klekljati je začela že pri rosnih petih letih, kasneje je dodatno znanje o umetnosti izdelovanja čipk prejela od učiteljice ge. Angelce Jesenko, ki jo je tudi navdušila za poklicno pot učiteljice klekljanja.

Po uspešno opravljeni ljubljanski Šoli za oblikovanje, čipkarska smer, se je zaposlila v idrijskem podjetju Čipka. Nekaj let je poučevala tudi v čipkarski šoli na Otlici in Predmeji, leta 1971 pa je postala učiteljica izdelovanja čipk na osnovni šoli v Žireh. V domačem kraju je svojo ljubezen do klekljanja svojim učenkam in učencem predajala naprej vse do upokojitve leta 1997.

Za go. Marico Albreht je nato sledilo novo ustvarjalno obdobje, ki ga je v veliki meri zaznamovalo sodelovanje z nekdanjo učenko go. Mirno Logar in delovanje v okviru klekljarskega društva. Na pobudo ge. Logar so namreč leta 2004 žirovske klekljarice ustanovile Klekljarsko društvo Cvetke Žiri, prva predsednica pa je postala ga. Albreht.

Odmevna razstava ob stoletnici Čipkarske šole Žiri leta 2006 je članice in člane društva spodbudila, da so tudi v naslednjem letu v Žiri povabili obiskovalce in z njimi podelili lepote kulturne dediščine Žirovske kotline. Tako so leta 2007 žirovske klekljarice organizirale prve Slovenske klekljarske dneve v Žireh, ki

so skozi leta postali ena najvidnejših in mednarodno najbolj obiskanih prireditvev v Žireh. Zelo odmeven uspeh je društvo doseglo tudi jeseni 2010, ko je z razstavo Evropa v čipki gostovalo v prostorih Sveta Evrope v Strasbourgu, na ogled pa je bila razstava tudi v Državnem zboru v Ljubljani.

Ga. Marica Albreht je Klekljarskemu društvu Cvetke predsedovala do leta 2015, v letu 2018 pa so žirovske klekljarice svoji ustanovni članici in dolgoletni predsednici v zahvalo za posebne zasluge za razvoj, ugled in dolgoletno vodenje društva podelile naziv častne članice. Ga. Albreht je bila med drugim tudi ena izmed pobudnic razglasitve klekljanja slovenske čipke za živo mojstrovino državnega pomena in uvrstitve v register slovenske nesnovne kulturne dediščine.

Junija letos je Občina Žiri ge. Marico Albreht podelila naziv častne občanke. Predlagatelji so v utemeljitvi svojega predloga zapisali, da je "klekljarska

mojstrica in učiteljica Marica s svojo skromnostjo, željo po predaji znanja in pomoči pridnim in natančnim rokavom za obrt izdelovanja čipk navdušila številne. Njeno delovanje je tkalo niti povezanosti, ponosa in pripadnosti domačemu kraju. Marica je pustila pečat z razširjanjem znanja klekljanja tako zunaj meja žirovske občine kot tudi Slovenije. Njeno delovanje jo bo trajno zaznamovalo, saj pri njej veljajo čipkarske umetnine in ne besede."

Kako prav so imeli! Ge. Marice Albreht se spominjamo z veliko hvaležnostjo. Njena dobrot, načelnost in vedno veder nasmeh nas bodo še dolgo živo spremljali. Klekljaricam in klekljarjem, zlasti mlajšim in tistim, ki je niso nikoli poznali, pa ostajajo v spomin njene umetniške stvaritve in zgled neizčrpane ljubezni do slovenskega kulturnega izročila.

Ga. Marica, hvala vam. Naj vam dobri Bog podari večni mir in pokoj.

Janez Žakelj, župan Občine Žiri

Učencem razdelili odsevne trakove

Predsednik ZŠAM Žiri Marijan Dolenc in poveljnik Vojko Jezeršek sta sredi oktobra za četrtošolce Osnovne šole Žiri pripravila predavanje na temo Bodi viden, bodi previden.

MATEJA RANT

Člani Združenja šoferjev in avtomehanicov (ZŠAM) Žiri vsako leto v sodelovanju s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Žire pripravijo akcijo Bodi viden, bodi previden. Letos jim omenjene akcije zaradi ukrepov v zvezi z epidemijo covid-19 še ni uspelo izpeljati, so pa predavanje na to temo pripravili za četrtošolce Osnovne šole Žiri in jih ob tem poučili o varnosti pešcev v prometu, pri čemer so jih posebej opozorili na pasti, ki na pešce prežijo v jutranjem ali večernem mraku. Vsem učencem so nato razdelili odsevne trakove, da bodo pravilno opremljeni na poti v šolo, je pojasnil Marijan Dolenc.

Predavanju je prisluhnilo 63 učencev, ki so se skupaj z Marijanom Dolencem in Vojkom Jezerškom domislili tudi slogana, s katerim želijo opozoriti na varno ravnanje v prometu: "Bolj ko se boš 'svetu', bolj boš varen v prometu." Učenci so napisali tudi pismo starim staršem, v katerem so jih opozorili, kako naj se vedejo v prometu, da bodo varnejši. "V pismih so jih opozarjali, da morajo biti zvečer previdni na cesti. Da bodo bolj vidni, naj nosijo svetla oblačila, odsevne trakove in kresničke ter upoštevajo cestnoprometne predpise," je razložil Dolenc. Učence, ki so znanje nato prenesli naprej tudi starim staršem, sta pou-

Predsednik ZŠAM Žiri Marijan Dolenc in poveljnik Vojko Jezeršek sta sredi oktobra za četrtošolce Osnovne šole Žiri pripravila predavanje na temo Bodi viden, bodi previden. / Foto: arhiv ZŠAM Žiri

čila še, po kateri strani moraš hoditi, ko ni pločnika, ter da je odsevni trak treba vedno nositi na strani, s katero si obrnjen proti cesti. Dolenc veseli, da ljudje njihove akcije vedno zelo dobro sprejmejo in nasvete tudi upoštevajo.

V šolo s »pešbusom«

Na pobudo Agencije za varnost prometa Slovenije je svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Žiri v oktobru pripravil akcijo Pešbus.

MATEJA RANT

Pešbusu so se učenci Osnovne šole Žiri lahko pridružili od 5. do 16. oktobra. Po besedah predsednika Združenja šoferjev in avtomehanicov (ZŠAM) Žiri Marijana Dolenca je potekal po dveh progah, naenkrat pa se jim je pridružilo največ 17 otrok. "V ostalih dneh je bila sicer udeležba slabša, kar je verjetno mogoče pripisati tudi temu, da nam vreme ni bilo naklonjeno, saj je večkrat deževalo."

Prva proga pešbusa je potekala od krožišča pri Binetu in nato po Kosovelovi, Čevljarski in Mladinski ulici, kjer je zavila na Loško cesto in vodila naprej do stare policijske postaje in šole. Na drugi proggi pa so učence peš pospremili v šolo po Jezerski ulici do Loške ceste in nato naprej do šole po isti poti kot na prvi proggi. "Na poti so se nam enkrat pridružili tudi predstavniki policije, dvakrat pa predstavniki medobčinskega redarstva," je razložil Dolenc. Učence so med hojo opozarjali na nevarnosti v prometu, jim predstavili pasti, ki nanje prežijo pri prečkanju ceste v križiščih, in podobno. "Upali smo, da bomo akcijo lahko ponovili tudi v novembru, a kot kaže, to ne bo mogoče," je še dodal Dolenc.

Dva tedna so otroci lahko v šolo hodili s tako imenovanim pešbusom. / Foto: arhiv ZŠAM Žiri

Vsaka beseda ima slovnično »osebno izkaznico«

Žirovska rojakinja Milka (Ljudmila) Bokal je avgusta izdala knjigo z naslovom *Besede za žirovski slovar – geselski slovar*. V njem je zbrala besede z žirovskega govornega območja, ki naj bi bile podlaga za žirovski narečni slovar.

MATEJA RANT

► **Kako je nastala zamisel, da izdate geselski slovar žirovskih narečnih besed?**

Slovarsko delo ni nikoli dokončana zgodba. Ni splošno znano, da mora vsak slovar imeti ogrodje, seznam besed, ki naj bi bile obdelane v slovarju. V jezikoslovju se imenuje geslovník. Iz njegove podlage nastaja končna oblika. Glede na to in glede na različne okoliščine, ki med dolgotrajnim delom nastajajo in vplivajo na slovarsko delo, je smiselno, da se obelodani vmesna stopnja. Če je delo dano v javnost, je tudi možnost, da ljudje prispevajo še dodatne besede. To so bili glavni motivi za izdajo geselskega slovarja.

► **Kako dolgo ste se ukvarjali z zbiranjem teh besed in na kaj ste se oprli pri tem?**

Zbiranje gradiva se je začelo leta 2015, ko je bila v okviru razstav Romarskega društva ŠmaR Žiri organizirana razstava o mojem slovarskem delu. Po tisti razstavi smo se začeli bolj konkretno

Milka Ljudmila Bokal / Foto: osebni arhiv

bi vso pestrost žirovskega besedja. To pomeni, da bodo v njem zajeti izrazi iz žirovskega čevljarskega besedja – eden takih je na primer svojščina (zaslužek vajenca zvečer, ko ni delal za mojstra), klekljarske besede – v žirovski literatu-

»Večina Slovencev pozna Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ), ki je danes zlahka dosegljiv. V njem so pomensko pojasnjene splošne besede slovenskega jezika. Že ob delu zanj pa smo opuščali obrobne besede in stranske pomene splošnih besed. Prav te naj bi bile zajete v žirovskem slovarju, odražale naj bi vso pestrost žirovskega besedja.«

pogovarjati. Sicer je misel na slovar v Žireh zorela od srede sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Med prvimi, ki jo je še kot študentka gojila, je bila akademičkinja ddr. Marija Stanonik.

► **Kako je potekal izbor, katere besede se vam je zdelo pomembno uvrstiti v slovar?**

Večina Slovencev pozna Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ), ki je danes zlahka dosegljiv. V njem so pomensko pojasnjene splošne besede slovenskega jezika. Že ob delu zanj pa smo opuščali obrobne besede in stranske pomene splošnih besed. Prav te naj bi bile zajete v žirovskem slovarju, odražale naj

ri se je našlo kar pet izrazov za skrajni zgornji del klekeljna: kapica, klobuček, glavica, pokrovček, preslo. Kdo se še spomni, kaj pomeni "dan, ko krava stri". To je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja v Alpini pomenilo plačilni dan. Sicer smo besede nabirali iz žirovske leposlovne in strokovne literature, veliko jih je zapisala ddr. Marija Stanonik v ključnih situacijah, v svojih strokovnih delih in zapiskih o kmetijstvu. Iz posameznih strok, uveljavljenih v Žireh, jih je ob sodelovanju s poznavalci zapisal Martin Eniko. Ukvarjanje z besedami v službenem času je pripomoglo, da sem jih zbirala tudi sama.

► **Koliko besed ste na koncu zajeli v slovar? Ga boste v prihodnje še nadgrajevali?**

Na koncu se je v geselskem slovarju nabralo 2817 besed. Zbirka se še dopolnjuje. Ljudje imajo radi svoj govor. Prizadevni posamezniki iščejo in mi pošiljajo besede. Ena takih splošno znanih, v zadnjem času pridobljenih, je na primer šaljiva beseda "hotel mu". Vsak jo je že kdaj slišal, a je ni najti niti na spletnem slovarskem portalu Fran.si, na katerem so vsebinsko raznoteri in bogati slovarji.

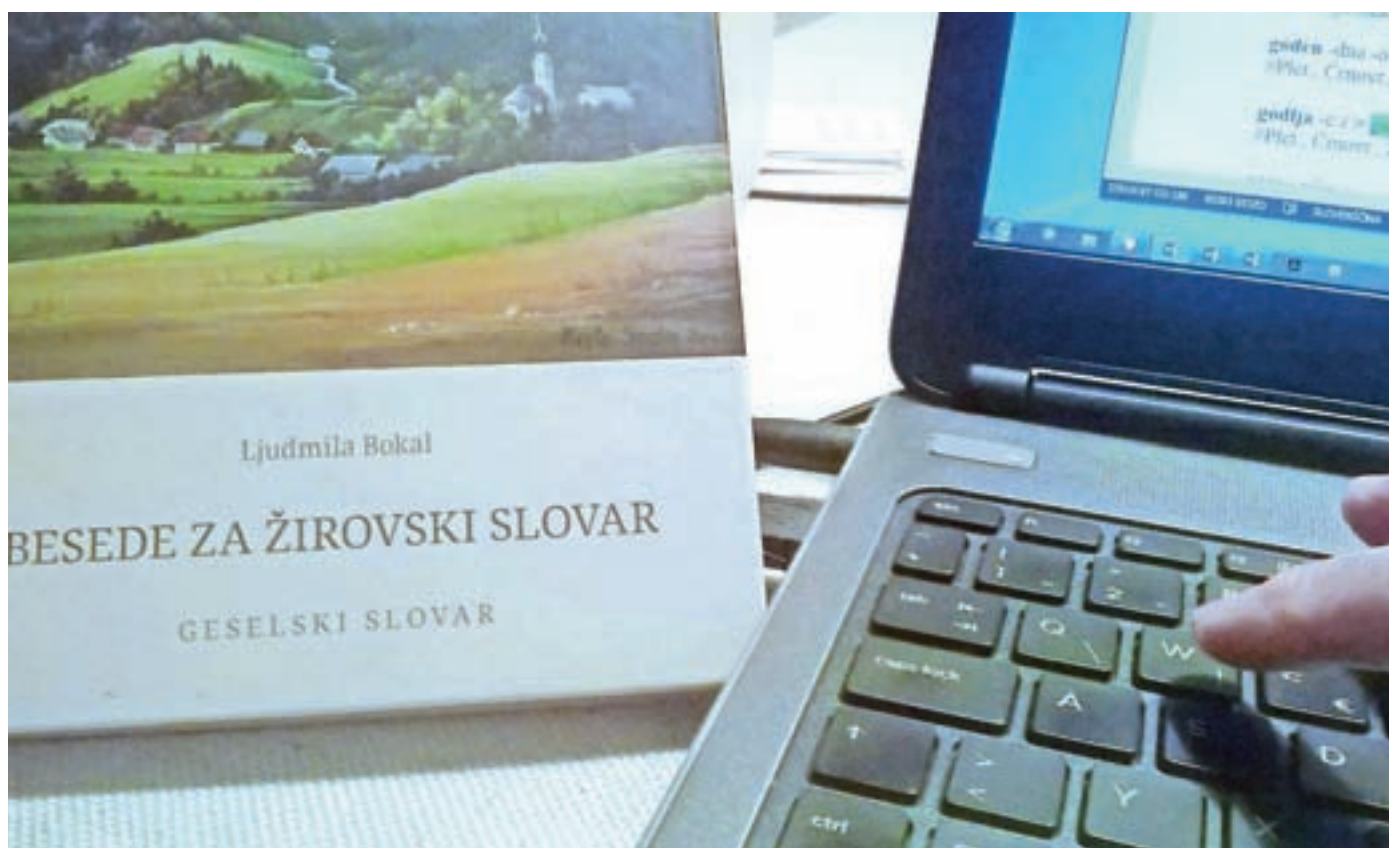
► **Na kakšen način pojasnjujete besede v slovarju?**

Vsaka beseda ima svojo slovnično "osebno izkaznico", ki nastane na podlagi gradiva. To so podatki, ki besedo umestijo v slovenski besedni sestav. Ni namreč vseeno, ali je beseda moškega ali ženskega spola. Na primer: luč je v običajnem jeziku ženskega spola in pomeni vir svetlobe, v gradivu za slovar pa smo našli enako besedo, a moškega spola. V takem sobesedilu je zapisana v Žirovskem občasniku, številka 16, stran 83: "Svetili so z bukovimi in lipovimi trskami /.../. Za rezanje trsk ali luča so rabili poseben oblič." Če kdo od bralcev pozna ta pomen, povabljen, da sporoči. Prav tako nas zanima izgovor, naglas. Vse mora slovaropisec raziskati, preden se loti raziskovanja pomena. Pri opisu pomenskih razlag pa je treba vzporejati sorodne besede. Ugotoviti je treba, po čem se pomen določene besede razlikuje od njej sorodne besede, kakšna je na primer razlika med gnojnim in pletenim košem. Pomenske razlage so pisane tudi po natančno določenih slovaropisnih in skladijskih pravilih.

► **Sodoben čas naj ne bi bil naklonjen ohranjanju narečnih besed. Koliko so besede, ki ste jih vi popisali, v uporabi še danes?**

Odgovor na to vprašanje se lahko osredotoči na dve postavki. V prvem delu vprašanja gre za sodobno izravnavanje glasovne, slušne podobe narečij. Zaradi vsakodnevnih stikov izginjajo značilne

Avgusta je izšel geselski slovar žirovskih narečnih besed. / Foto: osebni arhiv

glasovne poteze posameznih govorov. A narečja se razlikujejo tudi po svojevrstni besedni plati, po skladnji, oblikovanju stavkov, čeprav je to težje raziskovati. Geselski slovar se nagiba prav k ugotavljanju besednih posebnosti žirovskega govora.

Druga postavka vprašanja pa se nanaša na živost besed iz geselskega slovarja. Odgovor na to vprašanje o rabi besed ne bo nikoli popoln, ker je jezikovna raba

»Žirovski govor po moje najbolj označuje akanje. Otroci so 'atrac', skočiš 'dal' ali pa 'gar' (dol, gor), druga posebnost pa je značilno petje, preprosto rečeno, da se pri izgovorjavi besed menjava ton glasov, z glasom se gre 'dol' ali 'gor'; upajmo, da je še dvojni naglas na posameznih besedah, tudi to naj bi bila posebnost žirovskega govora.«

preveč neulovljiv pojav. Nesporno pa je, da je raba besed povezana z razširjenostjo določenega pojava ali predmeta v stvarnosti, v vsakdanjem življenju. Če se ta povezava prekine in pojem mine, če se predmet opusti, zamre tudi bese-

da. To je temeljno jezikovno, natančneje rečeno, besedoslovno načelo.

Besede so odraz življenja posameznika in skupnosti, umetno jih ne moremo ohranяти. Če s tega stališča pregledamo besede v geslovníku, si lahko odgovor priklíče vsak sam, iz svoje jezikovne prakse.

■ Verjetno pa si ne želite, da bi to postal neke vrste "spomenik" žirovskim narečnim besedam?

Vprašanje razkriva željo, da bi narečne besede živele, da bi njihova pojmovna plat ostajala med ljudmi. A kot rečeno, jezikovna resničnost besed ni povezana z osebnimi nagnjenji jezikoslovca. Zavedati pa se moramo, da je vsak slovar svojevrsten spomenik, odraz svojega časa in kraja. Če odpremo SSKJ – koliko besed iz kmečkega življenja ni več splošno znanih ali pa celo besed v povezavi z vremenom, ki zadeva nas vse, recimo omraznice, babje pšeno, štrkutne.

■ Kaj je značilno za žirovski govor, ki je del poljanskega narečja?

Žirovski govor po moje najbolj označuje akanje. Otroci so "atrac", skočiš "dal" ali pa "gar" (dol, gor), druga posebnost pa je značilno petje, preprosto rečeno, da se pri izgovorjavi besed menjava ton glasov, z glasom se gre "dol" ali "gor"; upajmo, da je še dvojni naglas na posa-

meznih besedah, tudi to naj bi bila posebnost žirovskega govora.

■ Omenjeni slovar naj bi bil "predstopnja žirovskega narečnega slovarja". Se mogoče že ukvarjate tudi s tem?

Vsak, kdor se česa loti, bi rad delo dokončal čim bolj po prvotnih načrtih. Ob dol-

»Zbirka se še dopolnjuje. Ljudje imajo radi svoj govor. Prizadevni posamezniki iščejo in mi pošiljajo besede. Ena takih splošno znanih, v zadnjem času pridobljenih, je na primer šaljiva beseda 'hotel mu'. Vsak jo je že kdaj slišal, a je ni najtiniti na spletnem slovarskem portalu Fran.si, na katerem so vsebinsko raznoteri in bogati slovarji.«

gotrajnem delu pa se mora sproti prilagajati raznim predvidljivim situacijam. Pogosto pa pridejo tudi nepredvidljive, tudi te je treba premagati, da je prvotni cilj dosežen. Upam, da bomo s skupnimi močmi vseh sodelujočih le prišli do težko pričakovanega konca. V Žireh so geselskega slovarja veseli, še bolj pa bodo "pravega" slovarja s pomenskimi razlagami. Zelo si prizadevam za to.

Priložnost za redke umetniški užitek

V Kulturnem središču Stare Žiri si je do konca novembra mogoče ogledati razstavo izbranih del akademskega slikarja Staneta Kosmača, ki zajema štiri sklope njegovega ustvarjanja: slikarski del, drobna dela in tiske, knjižne opreme in ambientalne ureditve.

MATEJA RANT

Na razstavi so predstavili le delčke iz sicer zelo bogatega in širokega ustvarjalnega opusa Staneta Kosmača, pri čemer večine razstavljenih del ni bilo mogoče videti še nikjer, je pojasnil Miha Naglič iz Muzejskega društva Žiri. Razstavo je označil kot "priložnost za umetniški užitek, kot se ponuja le redko". A čeprav so predstavili zelo širok del njegovega ustvarjanja, razstave kljub temu ni mogoče označiti za retrospektivno, je poudaril Stane Kosmač. "Manjka namreč cel sklop figuralnih slik in portretov, ki bi jih bilo dovolj za še eno tovrstno razstavo."

Stane Kosmač je po izobrazbi likovni pedagog, ki pa se je v prostem času posvečal tudi slikarstvu in grafičnemu oblikovanju, kar nadaljuje tudi po upokojitvi. Na razstavi v Muzeju Žiri si je tako mogoče ogledati njegova slikarska dela, od velikih akrilov na platnu do akvarelov, ki se navdihujejo v kitajskem tradicionalnem slikarstvu, drobna dela in tiske, vabila, zloženke, razglednice, plakate in znake, knjižne opreme – oblikoval je več kot sto knjig, med njimi več kot šestdeset zvezkov Žirovskega občasnika in knjig v zbirki Knjižnica Žirovskega občasnika ter ambientalne ureditve, od poslikave prvih žirovskih disko klubov v Domu Partizan in Domu na Goropakah do scene za muzikal Žirovska pravljica, ki so jo pred leti izvedli v stari telovadnici Osnovne šole Žiri, je razložil Miha Naglič. Razstava se razteza prek dveh razstavnih prostorov. V pritličju Kulturnega središča Stare Žiri so na

Stane Kosmač ob odprtju razstave v Kulturnem središču Stare Žiri / Foto: Tanja Mlinar

ogled predvsem risbe, skice in slikarski osnutki, med katerimi jih je nekaj kasneje uresničil tudi v slikah, ter nekaj del s področja grafičnega oblikovanja. "Razen prvih treh sem oblikoval in tehnično uredil vse številke Žirovskega občasnika," je pojasnil Kosmač in dodal, da je oblikoval še ogromno raznih vabil, voščilnic, plakatov ... Grafično je oblikoval tudi številne knjige in jih nekaj tudi ilustriral, za razstavo pa so po njegovih besedah izbrali samo tiste, ki so vezane na Žiri.

V galeriji v zgornjem nadstropju pa je na ogled njegov slikarski del. "Na začetku sem se v slikarstvu posvečal abstraktnim slikam, ki sicer imajo neko geometrijsko osnovo, a sem želel z vehementnim načinom slikanja v abstraktnem stilu na slikah prikazati čustva." Kasneje je to prekinil in prešel v figuraliko; iz slik iz tega obdobja po njegovih besedah veje malce moreče vzdušje. V naslednjem obdobju njegovega ustvarjanja se je približal realizmu, vmes pa je ves čas slikal tudi portrete. "Zadnjih dvajset let pa sem se 'besno' vrgel v akvarele, za katere sem motive iskal v naravi v Žireh in okolici. Izogibal sem se motivom, ki bi prikazovali poseg človeka v naravo – na slikah ni cest, stavb ... samo narava v različnih letnih časih, v jutranjem soncu ali večernem mraku ..." Kot priznava, so zanj ti akvareli kot neke vrste pesmi. Najstarejša dela izvirajo iz leta 1977, med najnovejšimi pa so tudi letošnje slike, je še dodal Kosmač.

Razstavo si je v Muzeju Žiri mogoče ogledati ob sobotah od 10. do 12. ure in nedeljah od 15. do 17. ure predvidoma do konca novembra.

Razen prvih treh je Stane Kosmač oblikoval in tehnično uredil vse številke Žirovskega občasnika. / Foto: Tanja Mlinar

V galeriji v zgornjem nadstropju so na ogled njegove slike. / Foto: Tanja Mlinar

Na ogledu žirovskih cerkva

Jesenski čas je Muzejsko društvo Žiri ob precej ugodni začetni epidemiološki sliki dobro izkoristilo. Med drugim so priredili nekoliko drugačno Lenčkovo srečanje kot sicer. Zapis je nastal po pogovoru z Majo Justin Jerman.

Muzejsko društvo Lenčkove večere običajno v obliki predavanj posveča različnim domoznanskim in kulturnim temam, ki se dotikajo žirovskega prostora. Tokrat pa so ga izpeljali z ogledi žirovskih cerkva pod vodstvom dr. Ferdinanda Šerbelja, nekdanjega kustosa Narodne galerije, ki je bil že večkrat njihov gost.

O nekoliko drugačnem Lenčkovem večeru je Maja Justin Jerman povedala: "Neizčrpen poznavalec likovne umetnosti in predan razlagalec ikonografije nam je nekoč obljubil, da nas bo peljal po žirovskih cerkvah. Tako je v sončnem zgodnjejesenskem petkovem popoldnevu obljubo izpolnil. Z velikim zanimanjem smo sledili našemu gostu od sv. Ane na Ledinici, kjer je poudaril lepoto bogate baročne romarske cerkve,

V okviru Lenčkovega večera so se tokrat odpravili na ogled žirovskih cerkva. / Foto: Tanja Mlinar

do sv. Janeza Krstnika na Goropekah, kjer nam je predstavil pomen Krištofa na zunanji cerkveni steni in šolski primer zlatega oltarja. Od tam smo zavili še k sv. Lenartu na Dobračevi na ogled izvrstnega oltarja zrele baročne dobe, ki priča o dinamiki tega sloga. Nazadnje smo se posvetili še osrednježirovskim sakralnim znamenitostim in začeli v farni cerkvi sv. Martina, kjer nas je prijazno sprejel duhovnik Andrej Jemec, ki se je naši dvajsetčlanski ekipi pridružil že v Goropekah. Poznavalski dr. Šerbelj se nam je na tem mestu še dodatno prikupil z laskavimi ocenami neoromanske farne cerkve. Pravi, da veličastna cerkev izpričuje ustvarjalen in zanosen duh Žirov, ki pa pričakuje odgovorne dediče v ravnanju s cerkveno in profano arhitekturno dediščino tudi v sodobnem času. Prav tako nam je izčrpno predstavil cerkveno notranjščino, predvsem obrtno dodelane monumentalne kipe in mozaik v oltarnem delu, križev pot in opozoril še na mnoge druge zanimivosti, ki so laičnemu očesu prikrite. Tudi prostori župnišča so nam razkrili marsikatero umetnostnozgodovinsko zanimivost, med drugim veliko oltarno

podobo Marije Kraljice znamenitega slikarja Mihaela Stroja, ohranjene iz stare cerkve sv. Martina. Polni močnih vtisov in tudi še pričakovani smo se skozi Stare Žiri odpravili do Prezbiterija, ostanka stare žirovske cerkve. Tu nam je Šerbelj vzbudil radovednost glede starosti nekdanje cerkve, saj bi z izkopavanji lahko potrdili, da je pred poznogotsko tukaj stala še starejša, romanska cerkev. Res vznemirljiv zaključek, ki ga je Ferdinand tudi fotografsko dokumentiral in ki je potrdil sklep, da se ob letu osorej spet vidimo, saj nam je ostalo še nekaj 'neraziskanih' okoliških cerkva."

Po Lenčkovem popoldnevu 18. septembra so v muzejskem društvu pripravili še nekaj dogodkov, ki pa so bili zaradi slabšanja epidemioloških razmer precej okrnjeni. Maja Justin Jerman je pojasnila: "Letošnja jesen nam je pristrigla krila, predvsem občinstvu, ki smo ga morali omejiti. V petek, 2. oktobra, smo v kinodvorani DPD Svoboda Žiri premierno predstavili film Barufa po barufi, ki je nastal lanskega oktobra, ko smo na Breznici pripravili predstavo Brezniška barufa v okviru Dnevoev evropske kulturne dediščine. Darjan Kacin in Katja Bogataj sta na film posnela celotno prireditev in tako smo ga prikazali vsem sodelavcem Barufe (bilo jih čez petdeset) in jim izročili zahvalna priznanja. Ker je dvorana zaradi zaščitnih ukrepov lahko sprejela le petdeset ljudi, je bil ogled seveda omejen. Film potrpežljivo čaka na ugodnejše razmere, da ga bomo lahko predstavili vsem Žirovcem." Za las pa so ušli vesplošnemu zaprtju kulturnih ustanov še z zadnjo jesensko prireditvijo. V petek, 16. oktobra, so v prostorih Kulturnega središča Stare Žiri odprli razstavo akademskega slikarja Staneta Kosmača, s katero so želeli zaznamovati življenjski jubilej slikarja in poudariti njegov bogat likovni prispevek skozi več kot štiridesetletno likovno delovanje v Žireh.

Udeleženci Lenčkovega večera / Foto: Ferdinand Šerbelj

Učilnico preselili v planine

V septembru smo z učenci sedmih razredov Osnovne šole Žiri, kljub zahtevni situaciji zagotoviti varnostne ukrepe v zvezi s koronavirusom in ob negotovi vremenski napovedi, zelo uspešno izpeljali planinsko šolo v naravi na Planini Razor.

BOGDAN ERZNOŽNIK,
VODJA PLANINSKE ŠOLE V NARAVI

Imeli smo srečo in vse dni nas je spremljalo sončno vreme. Omogočalo je, da so lahko dobro pripravljene učiteljice kar v učilnicah v naravi uspešno posredovali najpomembnejša osnovna znanja iz različnih področij, veznih na gorski svet in pohodništvo. Učenci so skrbno delali zapiske na predavanjih iz šestih sklopov: nevarnosti v gorah, vremenoslovje, orientacija, prva pomoč, rastline in živalstvo v gorskem svetu, priprava na planinsko turo, oprema planinca. Kot vsako leto jih je tudi letos najbolj pritegnil praktični del – varovano plezanje na skali pred planinskim domom pod vodstvom gorskega reševalca Matjaža Rakuščka. Pridobljeno znanje so učenci zadnji večer zelo uspešno uporabili na kvizu znanja, kjer pa so se skupine predstavile tudi z izvirnim programom, polnim zdravega humorja.

Učence je tudi letos najbolj navdušilo varovano plezanje na skali pred planinskim domom. / Foto: arhiv šole

Udeleženci letošnje planinske šole v naravi / Foto: arhiv šole

Znova obudili spomin na nekdanjo mejo

Ob prazniku vrnitve Primorske k matični domovini so v Turističnem društvu Žiri tudi letos pripravili tradicionalni pohod ob nekdanji rapalski meji, ki se ga je tokrat udeležilo 120 pohodnikov.

MATEJA RANT

Prireditev je letos zaradi razmer v zvezi z epidemijo covid-19 potekala v skladu z navodili Nacionalnega inštituta za javno zdravje za preprečevanje širjenja okužb z novim koronavirusom. Pohod vsako leto pripravijo tretjo nedeljo v septembru, da tudi na ta način zaznamujejo praznik vrnitve Primorske matični domovini, je razložila vodja pohoda Majda Treven. Na pohodu, ki je sicer rekreativne narave, tako vsako leto oživijo tudi zgodovinske utrinke, povezane s staro mejo. Na poti so med drugim srečali kontrabantarici, presenetil pa jih je tudi varuh meje. Prireditev vsako leto poteka pod sloganom: Nekdaj nas je ločevala, naj nas danes združi, naj bo kraj srečanja. Tako obudijo spomin na nekdanjo rapalsko mejo, ki je po koncu prve svetovne vojne ločevala Kraljevino Italijo in Kraljevino SHS oziroma Jugoslavijo, z njeno vzpostavitvijo pa je 12 naselij, ki so dotlej sodila v žirovsko občino, pripadlo Italiji. Na nekdanjo rapalsko mejo po besedah

Iz Žirov se je letos na pot odpravilo sto dvajset pohodnikov. / Foto: Tanja Mlinar

Majde Treven danes spominjajo številni materialni ostanki: mejniki, kaverne, vojašnice, utrdbe Alpskega zidu in drugi objekti, ki so jih zgradili Italijani, na primer ceste. V Turističnem društvu Žiri že od leta 2004 organizirajo rekreativne pohode po poteh ob nekdanji meji. Stara meja je namreč v žirovski zgodovini pustila velik pečat. "Še bolj v vaseh in zaselkih, ki so pripadli italijanski državi. Nasilno potujčevanje, prepoved rabe slovenščine, uvedba italijanskih šol ... je otežilo življenje domačega prebivalstva in dolgoročno ogrožalo obstoj slovenstva." A domače prebivalstvo se ni predalo in je kljubovalo tujemu vsiljivcu – ob meji se je kot ena glavnih dejavnosti za preživetje in dodaten zaslužek razvilo tihotapstvo ali kontrabant. Tako so tudi pohodniki na Mrzlem vrhu srečali dve kontrabantarici, ki sta v svojem košu skrivali tipične kontrabantarske izdelke tistega časa – cukr (sladkor), tabak (tobak), sol ... "Vse te izdelke smo letos oblikovali v lične spominke in pohodni-

ki so si jih lahko prislužili za nagrado, če so pravilno odgovorili na vprašanja, ki sta jih zastavljali kontrabantarici," je pojasnila Majda Treven. Že ob prvem mejniku so pohodniki srečali tudi varuha meje, ki je vsem pohodnikom žigosal kartice, s čimer jim je dovolil prehod meje.

Pohodniki so na poti spoznali tudi vas Breznico in tamkajšnjo lokalno pivovarno, kjer so zanje pripravili degustacijo piva. Domačinka z Breznice je poskrbela še za domač kruh, ki so ga postregli z zaseko. Zadnji postanek je bil pri mejniku številka 38 tik pod kočo na Mrzlem vrhu, kjer so se jim pridružili še pohodniki s Sovodnja. Za program ob omenjenem mejniku so poskrbeli člani Turističnega društva Sovodnj. "To je bil tudi uradni zaključek našega letošnjega pohoda, pohodniki pa so se nato lahko povzpeli še do planinske koče, kjer jih je čakal topel obrok ali sladica," je še dejala Majda Treven in dodala, da je tudi letos pohod minil v zelo prijetnem vzdušju.

Na poti so srečali tudi kontrabantarici. / Foto: Tanja Mlinar

Pohod ob nekdanji rapalski meji / Foto: Tanja Mlinar

Dan spomina zaznamovali nekoliko drugače

V krajevnem odboru Združenja borcev za vrednote (ZB) NOB Žiri so se odločili, da kljub odpovedi tradicionalne prireditve ob dnevu spomina njihovi člani v dneh pred praznikom obišejo spominska obeležja NOB na Žirovskem.

MATEJA RANT

V Žireh 23. oktobra praznujejo dan spomina, s katerim se spomnijo dogajanja na ta dan v letu 1943, ko je nemška vojska morala zapustiti Žiri. Nekdaj je bil na ta dan celo občinski praznik, zadnja leta pa v ZB NOB Žiri pripravijo slovesnost, na kateri se spomnijo medvojnih dogodkov. Letošnja prireditev je zaradi ukrepov, povezanih s preprečevanjem širjenja bolezni covid-19, odpadla, a v ZB NOB na ta žirovski praznik kljub temu niso pozabili, le da so ga tokrat zaznamovali malce drugače, je pojasnil v. d. predsednika krajevnega odbora ZB NOB Žiri Ivan Albreht.

Dogodkov s 23. oktobra 1943 so se spomnili z obiskom vseh trinajstih pomnikov NOB na Žirovskem, ki so jih ob tej priložnosti po potrebi tudi uredili in obnje položili priložnostne cvetlične aranžmaje. Na sam dan praznika so to storili pri spomenikih na pokopališču na Dobračevi, na Selu in pri osnovni šoli, je razložil Albreht. Tako so se spomnili dneva, ko je bila po Albrehtovih besedah nemška vojska prisiljena zapustiti Žiri. "Partizanske enote so se nahajale v neposredni bližini. Padle so

Cvetlični aranžma so položili tudi pri spomeniku herojinji Mihaeli Škapin - Drini v Žirovskem Vrhu. / Foto: arhiv ZB NOB Žiri

Pregled spominskih obeležij, ki so jih obiskali ob letošnjem dnevu spomina

sovražnikove postojanke v Leskovici, na Sovodnju in Fužinah. In ni bilo druge, kot pobrati šila in kopita." Že dan kasneje so v Žireh ustanovili narodno-osvobodilni odbor za Žiri, ki je bil prvi organ ljudske oblasti na Gorenjskem, je poudaril Albreht.

Čeprav praznik ni ostal neopažen, Albreht kljub temu obžaluje, da so se morali odpovedati prireditvi, saj ta po njegovih besedah predstavlja eno redkih priložnosti za srečanje članov žirovske in okoliških organizacij ZB NOB, predstavnikov sorodnih organizacij ter tudi simpatizerjev in podpornikov negovanja tradicije NOB. "Vsako leto nas obišejo tudi tovariši in prijatelji z Velikega Polja, ki se tega dne pridejo pokloniti svoji sokrajanki, herojinji Mihaeli Škapin - Drini, padli 15. novembra 1943 v Žirovskem Vrhu."

Dodatna spodbuda za sodelovanje med generacijami

Odslej tudi posebna rubrika časopisa z informacijami in strokovnimi spoznanji za starosti prijazno skupnost v Žireh. Tokrat s posebno pozornostjo do starejših v času epidemije koronavirusa in novico glede zaposlovanja v novem domu starejših občanov.

MARTA GRČAR,

INŠTITUT ANTONA TRSTENJAKA

BLAŽ KARLIN, OBČINA ŽIRI

Vsa življenjska obdobja predstavljajo med seboj neločljivo celoto. Drug ob drugem se učimo živeti bolj polno in drug drugemu pomagamo. Samo pomislimo, koliko starih staršev skrbi za vnuke in koliko odraslih otrok skrbi za svoje starše. Sedanji čas epidemije nas pri tem postavlja pred nove izzive.

Potreba po človeških stikih je enako pomembna kot potreba po prehrani in zdravju. Iz izkušenj vemo, da sta osamljenost in izoliranost lahko zdravju skoraj tako nevarni kot bolezen koronavirusa sama. Ljudje potrebujemo družbo ter topel stik s soljudmi, na še poseben način velja to za starejše. Nič ne pomaga, če ohranimo telesno zdravje, ob tem pa duševno in socialno otopimo ali celo zbolimo. Možnosti za stike s starejšimi in med starejšimi je v tem času manj. Zato je toliko pomembneje, da človeški stik iščemo bolj zavestno, da zanj skrbimo, da drug drugemu pri tem pomagamo.

NE POZABIMO NA OSAMLJENE

Ker je v Sloveniji vse več starejših ljudi samih, je pomembno, da sosedje, prijatelji ter prostovoljci v teh dneh nanje ne pozabite in jih redno, vsaj tedensko, pokličete po telefonu. S tem, da jim do vrat prinesete živila in druge potrebščine, boste zmanjšali verjetnost, da se okužijo. Z rednim klicem pa jim boste tudi v oporo in varnost, saj jim lahko – zlasti če so zboleli in obležali – celo rešite življenje.

Starejši, pomislite, s kom vse ste se družili ali srečevali pred epidemijo. Pomislite na znance iz krožkov in skupin, pomislite na družino, bližnje in daljne sorodnike, sosede, prijatelje iz otroštva ali z dela. Kdo bi bil vesel vašega klica? S kom se že dolgo niste slišali? Napiše-

Odslej bo vsak mesec tudi posebna rubrika časopisa z informacijami in strokovnimi spoznanji za starosti prijazno skupnost v Žireh. / Foto: Gorazd Kavčič

te si njihova imena na listek in jih ob primernem času pokličete. Če se vam kdo dalj časa, kot je običajno, ne javi, obvestite Civilno zaščito. Pomislite tudi, kaj bi to osebo zanimalo. Bi z njo obudili kak spomin iz preteklosti ali pa se morda pogovorili o kakšni novici zadnjega časa? Lepo izkušnjo s telefonskim pogovorom lahko tudi opišete in jo (brez navedbe imen) podelite na straneh tega časopisa ter tako obogatite in spodbudite še druge.

Če ste starejši in bi se želeli z nekom bolj redno (npr. eno uro na teden) pogovarjati in če bi si poleg klepeta želeli izmenjati tudi dobre izkušnje ob različnih temah, se lahko pridružite t. i. skupini

družabnikov preko telefona. S pomočjo strokovnega priročnika »Povezani na blizu in daleč« boste lahko po telefonu s prostovoljcem zbirali zlata zrna iz skrinje svojega življenja. Prostovoljci so domačini iz Žirov in so opravili potrebno usposabljanje. Če bi pa želeli sodelovati kot prostovoljci, se za več informacij obrnite na občino.

POIŠČITE STROKOVNO OPORO

Širjenje epidemije lahko na poseben način prizadene tudi našo duševno plat. Če pri sebi opazite, da vas je kljub živim in telefonskim stikom vse bolj strah, da ste vse bolj nemirni, tesnobni, da ne morete spati ali se vam je poslabšala že

znana duševna bolezen, ne odlašajte in poiščite še strokovno oporo. Obrnite se na Splošno psihiatrično ambulantno, ki je pred kratkim odprla vrata v Žireh in si lahko več o njej preberete v ločenem članku. Poleg tega so v času epidemije za primere duševnih stisk na voljo tudi telefonske številke in centri za brezplačno svetovanje.

V Zdravstvenem domu Škofja Loka so tako odprli posebno telefonsko linijo: za psihološko podporo v obliki kratkih, razbremenilnih pogovorov jih lahko pokličete ob ponedeljkih, sredah in petkih med 8. in 10. uro, številka je 04 50 200 61. Telefonsko svetovanje in osnovno psihosocialno podporo nudijo tudi v okviru Dnevnega centra ŠENT (Slovensko združenje za duševno zdravje) Škofja Loka: za razbremenilne pogovore (ki niso namenjeni psihoterapevtski ali psihiatrični obravnavi) jih lahko pokličete vsak delavnik med 9. in 15. uro na 04 518 37 30. Pogovorite se lahko tudi s prostovoljci terapevti iz Slovenske krovne zveze za psihoterapijo: na voljo so vsak dan med 16. in 20. uro na številki 01 600 93 26. Pokličete pa lahko tudi na katerega od že obstoječih telefonov za pomoč v stiski: klic v duševni stiski na 01 52 09 9 00 (vsako noč med 19. in 7. uro zjutraj) in zaupni telefon Samarijan na 166 123 (24 ur na dan, vsak dan). Če potrebujete pogovor v živo, se za svetovalne pogovore v primeru čustvenih stisk lahko obrnete tudi na ljubljansko in kranjsko svetovalnico Posvet: za obisk se lahko na številki 031 704 707 naročite vsak delavnik med 16. in 20. uro.

POMOČ TUDI PO TELEFONU

Čeprav je koronavirus med nami, pa žirovska društva in skupine za starejše niso pozabile na starejše. Krajevna organizacija Rdečega križa Žiri in Občina Žiri sta tradicionalno oktobrsko srečanje starejših občanov zaradi zdravstvenih razmer morali žal odpovedati, vendar obljubljata, da bo dogodek izveden takoj, ko se bodo razmere toliko izboljšale, da bo lahko potekal varno in v sproščenem vzdušju. Podobno bodo v bližnji prihodnosti odpadla še druga, manjša srečanja v živo. Ohranimo pa pogum in dobro voljo. Ostanimo povezani tudi v tem času in nadomestimo del naših srečanj s telefonskimi klici.

O pobudah in ukrepih za manjšanje osamljenosti in večanje kakovosti življenja starejših v času koronavirusa razmišljamo tudi v okviru evropskega

projekta TAAFE (Naproti starosti prijavnim skupnostim na področju Alp), v katerem poleg občine sodelujejo tudi žirovski prostovoljci in strokovni sodelavci Inštituta Antona Trstenjaka. Če imate v tej zvezi vi ali vaše društvo kakšno idejo, pokličite na 04 50 50 709, vsi predlogi so dobrodošli.

Pomembna tema in za marsikoga tudi življenjska naloga, ki lahko doleti vsakega izmed nas, je tudi oskrbovanje starejših svojcev. Z znanjem in podporo je lažje, zato si lahko pomagamo s seznamom pogostih vprašanj in odgovorov. Pripravili so jih na Inštitutu Antona Trstenjaka in so dostopna na spletni strani bit.ly/oskrbovalec, kjer lahko najdete tudi odgovor o tem, kako poskrbeti za svojca, ki je zbolel za koronavirusom, ali če ste zboleli sami. Na inštitutu so v ta namen odprli tudi Facebook skupino za družinske oskrbovalce (fb.com/groups/1640306069605191/) ter odprli telefonsko linijo 064 299 599, kjer so oskrbovalcem za vprašanja in stiske na voljo vsak delovnik od 9. do 15. ure.

Za pomoč in nasvete je na voljo še več kontaktov. Lahko se obrnete na patронаžni medicinski sestri: dosegljivi sta na številkah 041 969 584 in 040 375 173. Tu je tudi Svetovalni telefon Slovenskega združenja za pomoč pri demenci Spominčica – Alzheimer Slovenija: na številki 059 305 555 je odprt vsak pone-

Ker je v Sloveniji vse več starejših ljudi samih, je pomembno, da sosedje, prijatelji ter prostovoljci v teh dneh nanje ne pozabite in jih redno, vsaj tedensko, pokličete po telefonu. S tem, da jim do vrat prinesete živila in druge potrebščine, boste zmanjšali verjetnost, da se okužijo. Z rednim klicem pa jim boste tudi v oporo in varnost, saj jim lahko – zlasti če so zboleli in obležali – celo rešite življenje.

deljek od 9. do 18. ure, od torika do petka pa od 9. do 15. ure. V primeru, da se vaš svojec ali prijatelj poslavlja ali žalujete, se lahko za pogovor obrnete na Sočutni telefon društva Hospic: za spremljanje umirajočih ali podporo žalujočim pokličite na 031 614 925 ali 051 419 558. Na voljo je tudi žirovski župnik Andrej Jemec: pokličete ga lahko na številko 04 510 50 00 oziroma 040 395 979.

BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAREJŠE

Projekt PROSTOFER, ki starejšim in gibavno oviranim osebam omogoča lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe in brezplačne prevoze do javnih ustanov, kadar si tega prevoza ne morejo zagoto-

viti sami, je v polnem pogonu. Električni avto je na cesti vsak delavnik, zato k sodelovanju vabimo nove prostovoljce šoferje. Dobrodošli ste vsi, glede na situacijo zlasti študenti, če ste se v času epidemije vrnili v domači kraj, in osebe, ki ste trenutno brez zaposlitve, pa lahko nekaj dobrega storite tako za druge kot zase. Za več informacij pokličite na občino na številko 04 50 50 709.

Ob tem tudi pojasnilo za starejše, ki uporabljajo storitev brezplačnih nujnih prevozov: kadar greste na obisk zdravnika, pa pri tem potrebujete pomoč spremljevalca, morate za to poskrbeti sami. Poiščite pomoč med svojci, prijatelji ali obvestite občino in bomo skupaj poiskali rešitev. Prostovoljcem šoferjem smo iskreno hvaležni, da nas pravočasno in varno pripeljejo do zdravnika, zaradi skrbi za avto pa ne morejo s starejšimi hoditi v bolnico, na upravno enoto ali z vami čakati pri zdravniku.

GRADNJA DOMA STAREJŠIH LEPO NAPREDUJE

Zaključimo pa z veselo novico. Čeprav nam je poslabšana epidemiološka slika preprečila slovesnost polaganja temeljnega kamna novega Doma starejših občanov, je napredek vsem viden: temeljni bodoče ustanove so sedaj že zaliti, gradnja pa napreduje lepo in po pričakovanih. Prihodnje leto spomladi in poleti

bodo v domu tudi zaposlovali. Najprej bodo iskali direktorja doma in direktorja zdravstvene nege oziroma glavno medicinsko sestro, kasneje tudi vodjo vzdrževanja, ljudi za administracijo z znanji računovodstva, kadrovskega vodenja in posloводства, diplomirane medicinske sestre oz. diplomirane zdravstvenike, medicinske sestre oz. zdravstvene tehnike, bolničarje in osebje za kuhinjo. Načrtuje se okoli trideset novih zaposlitev, in če želite več informacij, lahko pišete na naslov pisarna@senecura.si ali se obrnete na občino na številko 04 50 50 709. Razmislite tudi tisti, ki vas delo v domačem kraju zanima, pa potrebujete prekvalifikacijo, še je čas.

Kontrabantarski izdelki postali spominki

Na kontrabant oziroma tihotapljenje, ki se je v preteklosti razvilo ob nekdanji rapalski meji, po novem spominjajo tudi posebni spominki, ki so jih letos oblikovali v Turističnem društvu (TD) Žiri.

MATEJA RANT

Kontrabantarski šnapec (žganje), kafe (kavo), tabak (tobak), sou (sol), cukar (sladkor) in tudi "amore di frontiera" ali ljubezen na meji, kot so poimenovali kontrabantarsko čokolado, je zdaj mogoče najti tudi med žirovskimi spominki. Zamislili so si jih v TD Žiri, da bi tudi na ta način ohranjali spomin na nekdanjo rapalsko mejo, ki je po koncu prve svetovne vojne ločevala Kraljevino Italijo in Kraljevino SHS oziroma Jugoslavijo in je močno zarezala tudi v kraje na Žirovskem. Žiri so postale obmejni kraj, ob meji pa se je razvilo tihotapljenje oziroma kontrabant. In prav izdelki, ki so največkrat ilegalno prečkali mejo, so bili navdih za oblikovanje novih žirovskih spominkov.

Beseda kontrabant izvira iz besedne zveze contra bannum, kar v prevodu pomeni kljub prepovedi, je razložila Ivanka Žakelj iz TD Žiri. "S kontrabantom so v času, ko je naše ozemlje presekal rapalska meja, nekateri obogateli, drugi povsem obubožali," je pojasnila in dodala, da so bile kazni za tihotapljenje namreč zelo visoke, nekateri so to plačali celo z življenjem. Ob tem v spomin priključuje zgodbo o preprodajalki čipk, ki so jo Italijani ujeli, ker jim je nekdo izdal, kje bo prečkala mejo. "Govorilo se je,

Ivanka Žakelj s kontrabantarskim "šnapcem"

da naj bi bila v ozadju zamera njenega nekdanjega fanta, ker ga je pustila, zato se ji je odločil na ta način maščevati." Tihotapski izdelki so prečkali mejo v obe smeri, a bolj živahen je bil promet ilegalnih izdelkov iz Kraljevine SHS oziroma Jugoslavije v Italijo, je pojasnila Ivanka Žakelj. "V Italijo so tihotapili tobak pa meso in živino, ki je na italijanski strani dosegala kar dvakratno

ali celo trikratno ceno." Iz Italije v Jugoslavijo pa so tihotapili tekstil in sadje, zlasti pomaranče. Po besedah Ivanke Žakelj je med kontrabantarskimi izdelki najvišjo ceno dosegalo živo srebro, ki so ga tovorili v pollitrskih steklenicah. "Ena taka steklenica je tehtala kar sedem kilogramov in pol."

Med spominki je mogoče najti tudi "amore di frontiera" ali ljubezen na meji, kot so poimenovali kontrabantarsko čokolado. Z mejo so namreč v Žiri prišli tudi italijanski vojaki, ki so mejo varovali. "V Žireh so ostali kar nekaj let, in ker so bili to v glavnem dobro pre-skrbljeni in lepo urejeni mladi moški v uniformah, se je marsikatero dekle zagledalo vanje." Dekletom so prinašali čokolado, ki je v tistih časih ni bilo v izobilju. Žal pa so se mnoge od teh ljubezenskih zgodb končale tragično, še doda Ivanka Žakelj. "Nekatera dekleta so po koncu vojne z vojaki odšla v Italijo, nekateri vojaki so se vračali v Žiri, mnogi pa so 'skopneli kot sneg'. Dekleta so tako ostala sama, včasih z enim ali celo dvema otrokoma," svojo predstavitev kontrabantarskih spominkov konča Ivanka Žakelj.

V TD Žiri so oblikovali kontrabantarske spominke.

Terapevtske vadbe tudi na spletu

V ambulanti Arcus Medici v Žireh že tretjo sezono zapored izvajamo terapevtske vadbe. Glede na to, da trenutno izvajanje tovrstnih dejavnosti v živo ni mogoče, v letošnji sezoni šestmesečni program začnemo v spletni obliki.

NINA ISTENIČ, MAG. KIN.

Redna telesna dejavnost in zadostna zmogljivost zmanjšujeta možnost pojava kroničnih nenalezljivih bolezni in pozitivno vplivata na imunski sistem, zato smo se odločili, da pripravljene vsebine ponudimo vsem občanom. V terapevtske vadbe se po priporočilu osebnega zdravnika vključujejo pacienti s splošno nizko ravno telesne zmogljivosti, večjimi pomanjkljivostmi v posameznih dejavnikih telesne zmogljivosti ali kroničnimi boleznimi. Vadbe potekajo pod vodstvom magistric kineziologije. Njihov cilj je dvigniti raven zmogljivosti do te mere, da se lahko vadeči v nadaljevanju varno vključujejo v rekreativne vadbe v lokalnem okolju, in vadečim nuditi podporo pri spreminjanju življenjskega sloga.

Z izzivi vadbe na daljavo smo se v ambulanti srečali že ob spomladanskem prvem valu epidemije. Takrat smo za vadeče pripravili nadomestek v obliki vadbe na daljavo v lažji in težji različici glede na zmogljivost skupine, vadeči pa so samostojno vadili ob pomoči videoposnetkov. V jesenskem času smo se na podlagi izkušenj odločili ta sistem še nadgraditi, saj ob že tako prisotni socialni izolaciji samo vadba ob posnetkih težko nadomesti celoten proces vadbe – od socialne komponente pa do osebnega stika, priložnosti za individualizacijo vaj, posvetov, izmenjave mnenj in izkušenj ... Zato smo tokrat vadbe nadgradili s tedenskimi videoklici, vsebinami s področja zdravega življenjskega sloga, koledarjem za spremljanje vsakodnevne telesne dejavnosti ter skupino za izmenjavo izkušenj in utrinkov na Facebooku. Tako vadbe kot tudi vsebine s področja življenjskega sloga bodo mesečno na voljo na naši spletni strani. Vsak mesec bomo pripravili dve novi vadbi za celo telo, ki jih izvajajo različni člani ekipe Arcus Medici, pri vsaki vaji pa je prikazanih tudi več različno zahtevnih izvedb, tako da lahko vsakdo najde sebi primerno težavnost. Vadbe zajemajo vse komponente telesne zmogljivosti – od ogrevanja s poudarkom na ravnotežju, koordinaciji gibanja ter obsegu gibanja preko glavnega dela, kjer z vajami za lastno težo krepimo mišice celega telesa, pa do zaključnega raztezanja in sproščanja mišic. Za izvedbo potrebujete le dobro voljo in prostor v velikosti vadbene podloge, potrebne vadbene pripomočke pa boste zagotovo našli na doseg roke. Tovrstno vadbo za razvoj moči je priporočljivo izvajati dvakrat tedensko z vmesnim dnevom ali dvema odmora, trikrat tedensko pa prinaša še več pozitivnih učinkov. Poleg tega je pomembna tudi vsakodnevna redna telesna dejavnost v drugih oblikah, takšna, pri kateri se nekoliko zadihate in prepotite – npr. hoja, tek, kolesarjenje ... V Žireh smo na srečo obdani s čudovito naravo, tako da lahko ta čas izkoristimo za odkrivanje novih koticov pred domačim pragom. Vsebine s področja zdravega življenjskega sloga se bodo prav tako tedensko dodajale na spletno stran. Cilj je čim bolj celostno zaobjeti celotno področje življenjskega sloga, saj šele razumevanje in uravnoteženje vseh komponent – kot glavni stebri bomo mesečno izpostavili obvladovanje stresa, zdra-

Poldetove izzive je pripravil Polde Hribar, profesor športne vzgoje v Žireh v obdobju od 1952 do 1954.

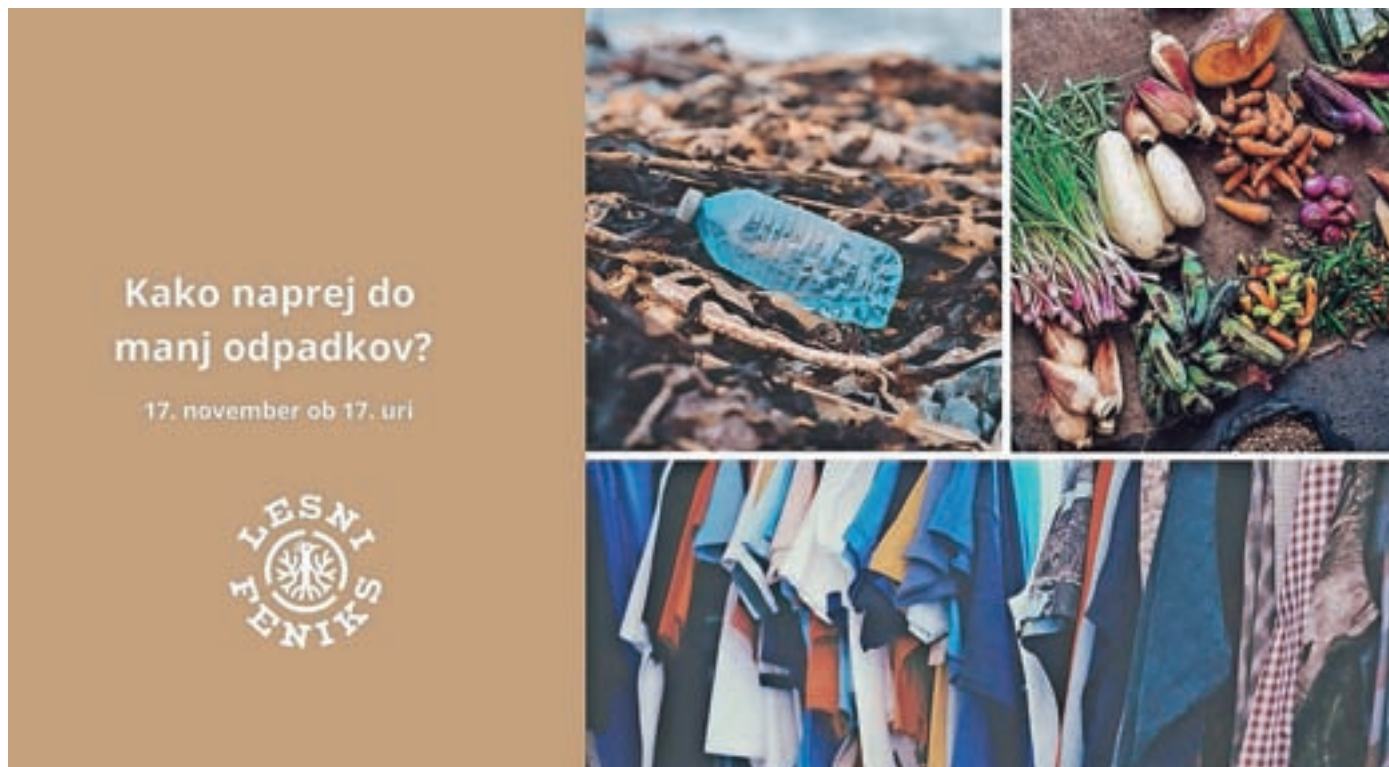
vo prehrano, telesno dejavnost in spanje – prinaša najboljše rezultate. Prvi (november) in zaključni (april) mesec bosta namenjena tematiki spreminjanja oz. ohranjanja navad, kar predstavlja osnovo za uspešne dolgoročne spremembe.

Poleg terapevtskih vadb, ki so v prvi vrsti namenjene odrasli populaciji, imamo na naši spletni strani pripravljen tudi nabor vadb za različne starostne skupine, in sicer:

- za šolarje (poudarek na naravnih oblikah gibanja ter vajah za pravilno telesno držo),
- za mlade športnike (preventivna vadba s poudarkom na ravnotežju, stabilizaciji trupa in kolka ter moči mišic nog),
- za seniorje (vadba, namenjena starejšim od 65 let, s poudarkom na ravnotežju, koordinaciji, ohranjanju gibljivosti in moči celega telesa),
- za starejše od 85 let (vadba za najstarejšo populacijo s poudarkom na ravnotežju, koordinaciji in moči celega telesa, ki se lahko izvaja stoje, sede ali leže),
- koronine gibalne izzive (gibalni izzivi, namenjeni šolarjem in vsem, ki radi preizkusite svoje sposobnosti),
- Poldetove izzive (gibalni izziv za vse generacije, ki jih izvaja 96-letni upokojeni profesor športne vzgoje Polde Hribar). Vabimo vas, da se nam pridružite pri skrbi za svoje zdravje in dobro počutje ter k temu spodbudite tudi druge člane svojega gospodinjstva. Redna vadba bo vsekakor prinesla pozitivne učinke. Na naši spletni strani v meniju "kineziologija" poiščite zavihek "video vadbe" ali "terapevtske vadbe", izberite pravo zase in – akcija!

Kako naprej do manj odpadkov

Začne se, ko se odločimo, da bomo z naravo ravnali prijazneje. Bistveno je, da se zavedamo, da lahko vsi mi veliko prispevamo k spremembi.

Kako naprej do manj odpadkov?

17. november ob 17. uri

BARBARA ZORKO, EKOLOGI BREZ MEJA

Projekt krožnega gospodarstva Lesni feniks, zaradi katerega bodo Žiri kmalu bogatejše za klopi iz odsluženega lesa, prebivalce Škofjeloškega ozavešča o okoljskih temah. V okviru projekta se je tako v novembru zvrstilo več različnih predavanj o okolju in projekcij dokumentarnih izobraževalnih filmov, ki so doživeli zelo dober odziv.

Konec oktobra in novembra je Razvojna agencija Sora v sodelovanju z društvom Ekologi brez meja in drugimi partnerji projekta organizirala spletna predava-

tike in ponudili konkretne nasvete za zmanjšanje količine odpadkov.

Na predavanja in ogled filma se je skupaj prijavilo več kot petsto posameznikov, kar kaže na to, da so teme res zanimive. Po besedah enega izmed udeležencev gre za "zelo razumljiva, zanimiva, spodbudna predavanja, ki bi jih morali slišati vsi". Dodaten razmislek o našem ravnanju s hrano je udeležencem ponudil tudi ogled dokumentarnega filma Ne mečmo hrane stran! (Just eat it). Za vse, ki ste predavanja zamudili, smo na spletni strani lesnifeniks.si pripravili povzetke vsebin. Zelo na

li na izzive, ki nam jih prinašajo podnebne spremembe. Bistveno pri tem je, da se zavedamo, da lahko vsi mi veliko prispevamo k spremembi. Vse se začne z našim naslednjim korakom, ko se odločimo, da bomo ravnali naravi bolj prijazno."

Glavno sporočilo projekta Lesni feniks je po besedah Olge Vončina z Občine Žiri, da lahko z malo truda in iznajdljivosti ponovno uporabimo izdelke, ki so sicer odsluženi, nikakor pa ne brez vrednosti. "Pokazati želimo, da na smetišču lahko konča manj še uporabnih predmetov. S projektom Lesni feniks nam bo s postavljenimi klopami iz odsluženega lesa to uspelo potrditi na zelo izviren, zanimiv in 'oprijemljiv' način," pojasni. Poleg Občine Žiri in Razvojne agencije Sora so partnerji v projektu tudi Šolski center Škofja Loka, podjetje M Sora in Zadruga Lokatur.

Novosti in aktivnosti o Lesnem feniksu lahko spremljate na spletni strani in na Facebooku. Projekt Lesni feniks sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020.

Dne 17. novembra bo na sporedu še eno predavanje z naslovom Kako naprej do manj odpadkov?, ki pojasnjuje, kakšen izziv nam predstavljajo vseprisotni odpadki, kako blizu so rešitve in kakšne dobre prakse že imamo v Sloveniji. Tudi to predavanje je brezplačno, se je pa nanj treba prijaviti prek povezave: bit.ly/feniks-prijave.

nja Ali se teme okolja tičejo vseh nas?, Prazen koš, polna denarnica, Plastika naša vsakdanja, Tekstil: hitra moda in okolje ter Zavržena hrana: volk sit, koza cela. Ekologi brez meja so udeležencem osvetlili različne okoljske problema-

kratko pa lahko ključna sporočila strnemo z besedami Urše Zgojznik, predsednice društva Ekologi brez meja: "Prejko se bomo zavedeli, da so naravni viri omejeni in da je prihodnost v krožnem gospodarstvu, lažje se bomo prilagodili"

Začenja se projekt Aktivno proti invazivkam

Ljudska univerza Škofja Loka je konec meseca septembra prejela odločbo Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja, s katero je bil odobren projekt, ki je nastal v okviru LAS Loškega pogorja.

JAKA ŠUBIC

Ljudska univerza Škofja Loka je konec meseca septembra prejela odločbo Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja, s katero je bil odobren projekt, ki je nastal v okviru LAS Loškega pogorja. Z njim želimo s problemom invazivk seznaniti čim več prebivalcev štirih občin in izvesti nekaj pilotnih projektov zatiranja in očiščevalnih akcij odstranjevanja. Projekt poteka od septembra letos do aprila 2022. Ob Ljudski univerzi Škofja Loka, ki je vodilni partner, sodelujeta kot partnerja še Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj in Ribiška družina Visoko. Problem hitrega širjenja invazivnih tujerodnih rastlin (ITR) obstaja v celi državi, pa tudi širše. Škofja Loka in obe dolini nista izjemi. V Poljanski in Selški dolini so se razrasle predvsem ambrozija, ki je alergena in kot taka nevarna za ljudi,

Japonski dresnik se hitro širi na obeh bregovih Poljanske Sore.

žlezava nedotika, japonski dresnik, topinambur, deljenolistna rudbekija, kanadska ali orjaška zlata rozga, navadna barvilnica in enoletna suholetnica. Marsikje so zavzeli njihovi sestoji že precejšne površine, travnik, prekrit z nedotiko, ni nobena redkost, japonski dresnik se je v spodnjih delih obeh dolin razširil na površinah, ki konkurirajo površinam kornice. Invazivke prevzemajo mesto avtohtonim rastlinskim vrstam ter povzročajo škodo v kmetijstvu (zmanjšujejo travniške in njivske površine, kakovost krme in pridelka gojenih rastlin). Posledično se zmanjšuje biodiverziteteta in ruši stanje ekosistemov na naravovarstveno pomembnih področjih.

Zato v projektu želimo doseči naslednje cilje: popisati in evidentirati tujerodne rastlinske vrste v priobalnem pasu obeh Sor in na določenih kmetijskih zemljiščih, izdelati promocijski film in zloženko o ITR v Poljanski in Selški dolini ter informirati in ozavešči čim širši krog občanov k odgovornemu ravnanju. Ozaveščanje prebivalcev s predavanji bo namenjeno vzgojiteljicam, učiteljem in staršem, občanom vseh starosti po krajevnih skupnostih ter članom raznih društev, komunalnim delavcem, gradbenikom, ribičem, planin-

cem, lovцем itd. Izvedli bomo tudi nekaj očiščevalnih akcij in pilotnih poskusov odstranjevanja ITR.

Območje občine Žiri je morda še najmanj obremenjeno z invazivkami, čeprav se pojavljajo tudi na tem območju. Zaznavamo, da sta rečna bregova Sore veliko bolj obremenjena v nižjih predelih, predvsem od Visokega navzdol. Prav zato je smiselno, da se o problemu poučimo in da na zgornjem porečju reke Sore že v kali zatremo čim več novih žarišč. Če bodo zdravstvene razmere dopuščale, se bodo prva predavanja začela že v novembru, promocijski film pa si boste lahko ogledali tudi na drugih izobraževanjih, ki potekajo v Lokalnem učnem središču v Žiri. Za več informacij pokličite 04/506 13 60 ali pišite na e-poštni naslov: jaka.subic@lu-skofjaloka.si.

Povabilo k vključitvi novih ponudnikov in novih izdelkov

Razvojna agencija Sora je v začetku novembra objavila javno povabilo za vključitev novih ponudnikov in novih izdelkov v blagovno znamko Babica in Dedek, naravni izdelki iz škofjeloških hribov, ki predstavlja dodatno razpoznavnost kakovostnih izdelkov s Škofjeloškega. V blagovno znamko se lahko vključijo kakovostni prehrabni izdelki (pekovski, sadni, mlečni, mesni, zelenjavni izdelki, med ...), zeliščni izdelki, moka in mlevski izdelki ter izdelki domače in umetnostne obrti. Uporabniki z vključitvijo pridobijo pomoč pri promociji in trženju izdelkov blagovne znamke, možnost uporabe embalaže, logotipa in promocijskih materialov, brezplačna izobraževanja in svetovalno podporo.

Znani rezultati senzoričnega ocenjevanja

Konec septembra je Razvojna agencija Sora (RAS) v ocenjevanje senzoričnih lastnosti na Biotehniški center Naklo posredovala 13 izdelkov iz skupin piškoti in jogurti. "Veseli smo rezultatov, saj so bili vsi izdelki nagrajeni s priznanji, kar dokazuje visoko kakovost, ki je ključna karakteristika izdelkov blagovne znamke Babica in Dedek," so poudarili pri RAS. Šest izdelkov (domači masleni piškoti, Alenkini orehi, medenjaki, orehi, orehovi rogljički in domači prijatelji) je prejelo zlato priznanje, pet izdelkov (smetanove palčke, berlinške rezine, rozinovi kruhki, breskve ter huzarski hlebčki) srebrno, navadni grški jogurt in grški jogurt z okusom borovnice pa sta dosegla potrebno število točk za prejem bronastega priznanja. Rezultate senzoričnega ocenjevanja alkoholnih pijač, sadnih in zelenjavnih izdelkov na Biotehniški fakulteti bodo objavili naknadno, po prejemu poročila ocenjevalne komisije, so še dodali pri RAS.

O kolesu kot prevoznem sredstvu

Na Občini Žiri je bila od 30. septembra do 7. oktobra na ogled potujoča razstava Razvoj kolesa na Slovenskem.

ANŽE REMS

Razstavo smo pripravili v sklopu projekta E-nostavno na kolo, katerega namen je spodbujanje kolesarstva v lokalnem območju in v okviru katerega sta bila ob Info točki v Žireh že postavljena kolesarsko stojalo in servisni stebriček z možnostjo polnjenja električnih koles. Razstava je potujoča in je bila na ogled na območjih vseh petih projektih par-

Potujoča razstava Razvoj kolesa na Slovenskem je gostovala tudi v prostorih Občine Žiri.

tnerskih LAS-ov: LAS loškega pogorja, LAS Gorenjska košarica, LAS Srce Slovenije, LAS s CILjem in LAS Za mesto in vas. Na območju LAS loškega pogorja je bila razstava najprej na ogled postavljena na Občini Žiri, nato pa še na Občini Gorenja vas - Poljane in v Sokolskem domu Škofja Loka. Razstavo sestavlja pet panojev, ki povzemajo izsledke študije, ki je bila v sklopu projekta pripravljena v sodelovanju s Tehniškim mu-

zejem Slovenija. Podrobnejši izsledki raziskave so na voljo v brošuri Razvoj kolesa na Slovenskem, ki jo je bilo mogoče dobiti na lokacijah postavitve potujoče razstave. Na razstavi si je bilo mogoče ogledati splošne izsledke o tem, kako so kolesa skozi zgodovino doživela velik razvoj, vse od tekalnega stroja, ki ga je leta 1817 patentiral nemški gozdar, pa do današnjih električnih koles, po katerih je vse več povpraševanja.

Bedejne in Noč

Romarsko društvo ŠmaR Žiri je v oktobru v galeriji v zvoniku cerkve sv. Martina v Žireh gostilo razstavo članov likovne sekcije KUD Trata Gorenja vas.

MATEJA RANT

V galeriji zvonika cerkve sv. Martina v Žireh je v oktobru svoja dela predstavilo petnajst članov likovne sekcije KUD Trata Gorenja vas, ki ustvarjajo pod vod-

V galeriji v zvoniku cerkve sv. Martina v Žireh so v oktobru s svojo razstavo gostovali člani likovne sekcije KUD Trata Gorenja vas. / Foto: Foto Viktor Žiri

stvom akademske slikarke Maje Šubic. Razstavo so pripravili pod naslovoma Bedejne in Noč.

Na razstavi so se s svojimi deli predstavili: Marinka Gantar, Janko Jesenko, Sanja Klemenčič, Srečo Kokelj, Zvezdana Kralj, Mojca Marolt, Jana Mlinar, Drago Mrdjenović, Ivanka Oblak, Ivica Peternel, Silvo Pivk, Mateja Pogačnik, Francka Potočnik, Toni Rakus in Jana Rojc. Tokrat so ustvarjali na temo "bedejne", v sklopu katere so slikali sove, za

drugo tematiko pa so si pod naslovom Noč izbrali slikanje po Vincetu van Gogh.

Začetki likovnega ustvarjanja omenjene sekcije segajo v leto 2013, sestavljajo pa jo člani različnih starosti in poklicev. Svoje znanje izpolnjujejo v zimskem času na tečajih z akademsko slikarko Majo Šubic. Z veseljem se predstavijo na razstavah, saj kot so poudarili, jih to osrečuje, srečo pa želijo deliti tudi z drugimi.

BIRO

d.o.o. ŽIRI

Računovodske storitve

Novovaška c. 48

4226 ŽIRI

T: 04 51 05 200

FAX: 04 51 05 201

WEB: www/biro-ziri.si

E-POŠTA: info@biro-ziri.si

Pod novim vodstvom pripravljene na nove izzive

Začetek oktobra pomeni začetek novega študijskega leta, s tem pa tudi novo delovno leto za študentske klube po vsej Sloveniji.

TINKARA STREL

Čeprav bo letošnje študijsko leto po vsej verjetnosti potekalo nekoliko drugače in bo od nas zahtevalo sprotno prilagajanje epidemiološki sliki in z njo povezanim ukrepom, želimo v Klubu žirovskih študentov ostati aktivni. Tako smo se v začetku oktobra kot vsako leto zbrali na skupščini kluba, kjer smo se spomnili na lanskoletne projekte in aktivnosti kluba, se ozrli proti prihodnosti ter izvolili novo vodstvo.

Enoletni mandat predsednika je dobil Maj Kristan, ki bo tako nadaljeval vodenje kluba. Po pregledu letnega poročila smo zadovoljni ugotovili, da smo bili v prejšnjem študijskem letu do pojava virusa zelo aktivni. Organizirali smo družabne, športne in izobraževalne dogodke. Med epidemijo pa smo se dobro angažirali in sodelovali kot prostovoljci. O načrtih za prihodnje leto je težko govoriti, saj še ne vemo, kakšni ukrepi bodo sledili v prihodnjih tednih in mesecih. Z veseljem pa lahko povemo, da Klub žirovskih študentov svojim članom še vedno nudi mnoge ugodnosti. Tako si lahko žirovski študentje in dijaki s članstvom v klubu pridobijo kupončke, ki jim omogočajo cenejše mesečne vstopnice v žirovskem fitnessu Sportka in pa cenejše vadbe pod vodstvom TrimAs. Poleg tega imajo naši člani cenejše lektoriranje pri Reci piši in pa na voljo širok seznam inštruktorjev, ki so pripravljene pomagati mlajšim izboljšati njihovo znanje. Tako vse študente in dijakke vabimo, da se včlanijo v naš klub, in jim želimo uspešno šolsko oziroma študijsko leto.

Na fotografiji: zgoraj od leve proti desni: Ines Mlinar, Samo Kranjc, Eda Križnar, Tine Dolenc, Tinkara Strel; spodaj od leve proti desni: Maj Kristan, Rok Mrovlje, Bine Rakušček, Dejan Perić / Foto: Chris Logar

LESKO
ALU FLAT

LESKO
okna - vrata | Žiri

LESENA IN ALU/LES OKNA | VHODNA VRATA ZA HIŠE

LESKO Žiri d.o.o., Pot v Skale 10, 4226 Žiri
04 510 50 50 | www.lesko.si | info@lesko.si

Novo v petkovih številkah Gorenjskega glasa

Dnevnik, ki ga piše Gorenjec Davor Tavčar o svoji izkušnji s covidom-19. Zanimivo, napeto in aktualno.

in

Rubrika o gorenjskih priimkih. Imate tipičen gorenjski priimek in vas zanima, kaj pomeni, od kod izvira?

Spremljajte Gorenjski glas

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

Knjige si je mogoče izposoditi tudi brezstično

"Če pri branju ni užitka, vse skupaj nima smisla," pravi Goran Vojnovič v enem izmed intervjujev. Tega se v Krajevni knjižnici Žiri dobro zavedamo, zato svoje delo in svoj trud namenjamo tudi promociji branja tako za otroke kot za odrasle.

MAJDA TREVEN,
KRAJEVNA KNJIŽNICA ŽIRI

Čas spomladanske pandemije in čas brez knjižnice je bil za mnogo ljudi še dodatno zelo stresen in težak tudi zaradi nezmožnosti priti do knjige. Zato smo se v knjižnici na novi, jesenski val dobro pripravili. Našim bralcem smo namreč omogočili brezstično izposoj knjig, ki jih lahko dostavimo tudi na dom. Predčasno naročene knjige lahko v času rednega delovnega urnika pripravljene prevzamete pred vhodom v knjižnico in nimate nobenega nepotrebnega čakanja ter seveda stika z drugimi obiskovalci.

Seveda pa si lahko tudi brez obiska knjižnice izposodite pri nas knjigo, in sicer preko portala Biblos, ki vam omogoča dostop do e-literature. Vse, kar potrebujete za tako izposoj knjige, je članstvo v knjižnici in vstopno geslo, ki ga pridobite ob vpisu v knjižnico. Geslo si lahko uredite tudi kasneje, zdaj že samo s telefonskim klicem v knjižnico. Na vašo željo vam pošljemo e-povezavo, kjer si geslo uredite in si potem izposodite željeno knjigo.

Včasih nimamo ideje, katero knjigo bi si izposodili. Mogoče vam bo v pomoč spletni portal Dobreknjige.si. To je spletni portal s priporočilno literaturo, namenjen promociji dobrega branja. Njegovo zanesljivost, nepristranskost in ažurnost vzajemno zagotavljajo slovenske splošne knjižnice, slovenske knjižničarke in knjižničarji v sodelovanju z literarnimi kritiki ter našimi bralkami in bralci, uporabniki portala o dobrih knjigah. Portal je namreč namenjen vsem, ki v poplavi literature iščejo nekaj "res dobrega" zase. Če pa se odločite za obisk knjižnice, si ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov glede epidemije lahko izposodite knjigo iz naše lokalne bralne

akcije Knjige, ki vam ne bodo pustile zaspali. Knjižničarke smo skrbno izbrale več kot sto naslovov knjig, ki vam v dolgih večerih lahko krajšajo čas. Priporočilni seznam lahko pregledate v knjižnici, lahko pa ga pregledate že na naši spletni strani. Izbor knjig zajema vse žanre, zato lahko izbirate med kriminalkami, žgečkljivimi romani, biografskimi zgodbami in fantastičnimi romani. Obiščite nas v knjižnici, izposodite si knjigo iz omenjenega seznama ter se prepustite dolgim večerom in napetim, žgečkljivim, pretresljivim zgodbam, ki jih ne boste mogli odložiti ... Seveda je to seznam literature za odrasle bralce. Mladi bralci pa imajo spet na voljo nov izbor kakovostne otroške literature pod okriljem projekta Družinsko branje. Vsaka naša akcija se zaključuje s prijetnim presenečenjem, zato pridite v knjižnico, izberite knjige iz seznamov in izpolnite priložen kupon.

ročilo za vas? In še bolje, v pismu bi bile napisane porajajoče se misli o knjigi, ki bi jo pošiljatelj prejel po pošti in jo prebral doma? Bi bili pripravljene sesti za mizo, prebrati pismo in nanj odgovoriti? Mogoče bi želeli napisati kaj o knjigi, ki ste jo vi prebrali, mogoče dodali kakšno mnenje o vsebini knjige, ki jo je prebral pošiljatelj? Mogoče bi napisali samo kakšno misel, ki se vam poraja v glavi? In seveda pismo poslali naprej ...

Bi sodelovali? Če ste za, v knjižnici oddajte kupon z izpolnjenimi podatki, že v naslednjem mesecu pa v svojem poštnem nabiralniku pričakujte paket.

Poštna bralna čajanka

Že nekaj sezon v sodelovanju Krajevne knjižnice Žiri in Šolske knjižnice OŠ Žiri pod okriljem projekta Medgeneracijsko branje pripravljamo Bralne čajanke. Letos bodo nekoliko drugačne.

MAJDA TREVEN IN NASTJA ŠINK

Prejšnjo sezono nam je prekinilo izredno stanje v času pandemije. A mi se ne damo. Nam so knjige še vedno najboljše prijateljice in jih imamo vedno ob sebi ali pa vsaj v bližini. Radi jih izbiramo, radi jih prebiramo, radi se o njih pogovarjamo ter delimo svoje porajajoče misli po prebrani knjigi še z drugimi, ki jih veseli pogovor o knjigah.

Zato nam tudi letos ne bo omogočeno druženje na naših običajnih čajankah. S knjižničarko Nastjo sva prišli na idejo, da bi naše druženje izpeljali malo drugače. Se še spomnite časov, ko ni bilo telefonov in interneta in smo se sporazumevali samo s pismi? Bi bili veseli, če bi vas v poštnem nabiralniku čakal paket, v katerem bi bila knjiga, ki jo boste lahko prebrali? Še bolje, v poštnem nabiralniku vas bi čakalo pismo, v katerem bi bilo ročno napisano spo-

ročilo za vas? In še bolje, v pismu bi bile napisane porajajoče se misli o knjigi, ki bi jo pošiljatelj prejel po pošti in jo prebral doma? Bi bili pripravljene sesti za mizo, prebrati pismo in nanj odgovoriti? Mogoče bi želeli napisati kaj o knjigi, ki ste jo vi prebrali, mogoče dodali kakšno mnenje o vsebini knjige, ki jo je prebral pošiljatelj? Mogoče bi napisali samo kakšno misel, ki se vam poraja v glavi? In seveda pismo poslali naprej ...

Bi sodelovali? Če ste za, v knjižnici oddajte kupon z izpolnjenimi podatki, že v naslednjem mesecu pa v svojem poštnem nabiralniku pričakujte paket.

In kaj storiti, ko je pred vami knjiga, ki bo za vedno ostala vaša? Bralcu, ki vam je bil določen, pošljite pismo. Tako se bomo v teh posebnih časih kar dvakrat razveselili: s knjižnim darilom in pismom, ki nam sporoča, da nekdo misli na nas. Nekaj priporočil:

- pismo naj bo napisano z roko, ne računalnikom,
- dolgo naj bo vsaj eno stran,
- ne pozabite se predstaviti,
- napišite nekaj o knjigi, ki ste jo prebrali,
- iz knjige izpišite eno zanimivo misel, ki bi jo delili s svojim bralcem/-ko,
- lahko tudi kaj priložite, narišete, prilepите,
- karkoli po želji ...

Pismo odpošljite najkasneje do petka, 18. decembra, da vsakega izmed nas razveselite še pred novoletnimi prazniki. Zaradi varnosti lahko pismo odprete tri dni po prejemu.

Namigi za branje

Police v knjižnici so polne novosti in kakovostne literature. Spodaj je nekaj namigov za branje.

MAJDA TREVEN

DELIA OWENS: TAM, KJER POJEJO RAKI

Catherine Danielle Clark je močvirka v očeh vaščanov, Kya pa v srcu tistih, ki jih je spustila blizu in je glavni lik romana Delie Owens, pisateljice in zoologinje. Kanali in potočki Barkleyjevega zaliva v Severni Karolini so edino varno mesto tega preprostega, neukega dekleta. Kya po odhodu matere in izginotju očeta namreč ostane sama v propadajoči hiši z okrušeno skodelico zdroba na mizi. V svet zre z odprtimi očmi, se uči z opazovanjem živali, otroško sanjari in hrepeni po bližini. Njene dolge črne lase in mikaven divji videz pa so opazili tudi vaški mladeniči, kar je roman obarvalo z intenzivnimi odtenki naivne ljubezni. Kriminalni zaplet zgodbe, smrt enega izmed mladeničev, ovita v misterij, Kyo pripelje pred oči javnosti, ki jo na koncu spozna za nedolžno. Toda spomin na njeno prvo ljubezen privede do nepričakovanega razpleta ...

MARKUS ZUSAK: KRADLJIVKA KNJIG

Pretresljivo ganljiv roman, ki je tudi odlično zapisan in opozarja na vrednost dobrote v človeku predvsem takrat, ko svet okoli njega izgublja tla pod nogami, in je upravičeno požel mnoge nagrade kritike in bralstva. Markus Zusak je avstralski avtor neavstralskega izvora, s čimer se ujema tudi vsebina njegovega romana. Njegov oče je namreč Avstrijec, mama Nemka, zgodba pa je postavljena v prostor in čas nacistične Nemčije ter druge svetovne vojne.

Glavna junakinja je desetletna deklica Liesel, ki jo skupaj z bratom vzamejo staršem napačnega političnega prepričanja ter pošljejo v rejo v neki kraj blizu Münchna in koncentracijskega taborišča Dachau. Bratec na poti umre, deklica pa psihično popolnoma zlomljena prispeh krušnim staršem, kjer se mora prilagoditi novim razmeram: kolerični ter verbalno in fizično nasilni novi materi, strogim učiteljem v šoli, zakonom ulice v neuglednem in revnem mestnem predelu. V dolgih nočeh, ko je spanje preki-

njeno zaradi Lieselinih nočnih mor, jo novi očka nauči brati, s tem pa se deklici odpro nove dimenzije in nove možnosti lepšanja neusmiljenega vsakdana, tako sebi kot tudi drugim.

JOHNA GREENA: NESKONČEN STOLP ŽELV

Imeniten roman o odraščanju in premagovanju hudih življenjskih preizkušenj ne čisto običajnih mladostnikov, ki ga je pisatelj napisal na podlagi doživljanja lastne neozdravljive duševne motnje.

Govori o Azi Holmes, 16-letnici, inteligentni srednješolki, ki se spopada s posebno obliko duševne bolezni, obsesivno-kompulzivno motnjo. Azino življenje namreč obvladuje patološki strah pred mikrobi in okužbami, kljub pogovorom s psihiatrinjo je njena duša ujeta v spiralo vsiljenih misli in dejanj, ki jih ne zmore opustiti. S pomočjo skrbne matere in radožive prijateljice Daisy je Azino življenje znosno, dokler se dekleti ne podata v raziskavo skrivnostnega izginotja milijarderja Russlla Picketta, saj je za kakršnekoli informacije razpisana bogata nagrada. Aza se zbliža z Russlovim sinom Davisom, čutečim, osamljenim fantom, mlada se zaljubi, vendar prva ljubezen v Azi namesto sreče sproži nov val tesnobe.

JOYO MOYES: PRODAJALNICA SANJ

Jojo Moyes se je rodila 4. avgusta 1969 v Londonu in je avtorica več ljubezenskih knjig in scenarija za film *Ob tebi*. Med svoje največje uspešnice sama šteje roman *Ob tebi*, s katerim je ganila bralke po vsem svetu. Uspeh je pisateljico spodbudil, da je nadaljevanje prigod Louise Clark popisala še v romanih *Brez tebe* in *Samo jaz*. Njena najnovejša ozioroma prevedena knjiga pa je *Prodajalnica sanj*, kjer opisuje življenje razvajene lepoticke Athene Forster, ki uživa v zabavah in škandalih. Ko sreča postavnega Douglasa Fairleya-Hulma, se umiri in z njim poroči. Toda po komaj dveh letih zakona se Athene moža naveliča in začne hrepeneti po starem načinu življenja. Razočaranju sledi neizogibno, kar pa gre v prid *Vivi*, ki je že od najstniških let zaljubljena v njenega moža ...

FREDRIK BACKMAN: TESNOBA DO ROBA

Avtorja Fredrika Backmana smo spoznali že v prejšnji uspešnici *Mi smo medvedi*. V novi knjigi *Tesnoba do roba* bančni ropar na dan pred silvestrovim na begu pred policijo vdre v stanovanje, ki si ga ravnokar ogleduje skupina ljudi z nepremičninsko posrednico. A življenje se ne obrne vedno tako, kot si misliš; bančni ropar, ki mu gre ta dan prav vse narobe, ni računal na take talce, da o zajcu sploh ne govorimo ...

GUILLAME MUSSO: DEKLE IN NOČ

V ledeni noči, medtem ko je bil gimnazijski kampus ujet v snežnem metežu, naj bi 19-letna Vinca Rockwell, ena najbolj izjemnih in karizmatičnih dijakinj, pobegnila s profesorjem za filozofijo, s katerim naj bi bila v skrivni zvezi. Za mladenko je bila ljubezen vse ali nič. Nihče je ni nikoli več videl. Thomas, Vincin nekdanji sošolec, ki je bil kot dijak nesrečno zaljubljen vanjo, skuša prodreti v 25 let staro skrivnost o njenem izginotju ... In obenem skrbno čuva lastno skrivnost o umoru iz strasti.

FERI LAINŠČEK: KURJI PASTIR

Lainščka ne moramo označiti le kot pisatelja, temveč tudi kot pesnika, dramatika, scenarista, soustvarjalca literarnih revij in avtorja številnih besedil slovenskih pevcev ter skupin. Lainšček je avtor, ki piše tako za odrasle kot za mladino in otroke. V svojem najnovejšem proznem delu *Kurji pastir* opisuje otroštvo v Dolencih na Goričkem, majhni in odmaknjeni vasi tik ob madžarski meji, kjer je bila njegova družina del vaške revščine. Njegovo odraščanje v tradicionalni in s slamo kriti hiši, v kateri ni bilo elektrike in nobenih sodobnejših tehnoloških pridobitev, je bilo na poseben način prvinsko ter v veliki meri povezano z živalmi. Med njimi so imele posebno vlogo kokoši v domači reji. *Kurji pastir* ni le spominska proza, je pretresljiv roman o posebnem otroštvu, o katerem se sprva zdi, da osrednjemu junaku ne ponuja nobenih življenjskih možnosti.

Ostanimo doma in preprečimo širjenje virusa

Dragi naročniki in bralci Gorenjskega glasa,

razmere zaradi novega koronavirusa so še resnejše kot spomladi, zato dosledno upoštevajmo predpisane ukrepe, saj le skupaj lahko preprečimo širjenje virusa in ustavimo prenos okužb. Da se bo življenje čim prej vrnilo v stare tirnice, zdaj malo potrpite in ostanimo doma, ne družimo se z ljudmi zunaj svojega gospodinjstva, naj te stike nadomesti pogovor po telefonu ali računalniku. Na sprehod se odpravimo v naravo; ko gremo ven, si nadenimo zaščitno masko, med obiskom trgovin upoštevajmo varnostno razdaljo do ljudi, nato pa si razkužimo oziroma temeljito umijmo roke.

Gorenjski glas vas kljub epidemiji še naprej obiskuje vsak torek in petek, le jutranja dostava je začasno ukinjena. In ne skrbite, virusa z Gorenjskega glasa ne morete dobiti, saj v tiskarni ves proces poteka strojno. Če vas je strah okužbe prek pismonoše, vam svetujemo, da pri listanju ne poslinete prsta, po branju pa si umijte roke.

Če tudi vi želite imeti ob sebi dobrega in zvestega prijatelja, ki vas bo obiskoval dvakrat tedensko, se naročite na Gorenjski glas tako, da pokličete 04/201-42-41 vsak delavnik od 8. do 15. ure ali pišete na: narocnine@g-glas.si. Naročnina prinaša popust do 25 odstotkov!

JASLICE

čudovito znamenje Božje ljubezni

Muzej jaslic Brezje bogati zbirka preko 450 jaslic iz 67 držav celega sveta, ki je edinstvena ne samo na območju Slovenije, ampak tudi širše.

Katalog obsega 302 strani, v njem je z barvnimi fotografijami in teksti predstavljenih 100 jaslic, ob tem je opisana zgodovina nastanka jaslic ter značilnosti različnih območij.

14⁵⁰ EUR
* poštšina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštšina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

26 let tradicije

26 let tradicije

POGREBNE STORITVE

hipnos d.o.o.

051/ 620-699

**Ob izgubi Vaših najdražjih
Vam priskočimo na pomoč
in Vam v celoti opravimo
kompletno pogrebno
storitev.**

POGREBNE STORITVE, HIPNOS d.o.o., Žlebe 98,
1215 Medvode, P.E. Barletova cesta Preska - Medvode
telefon: 01/ 361 35 89, www.hipnos.si

www.hipnos.si
24-urna dežurna št.: 051 620 699
hipnos@hipnos.si

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

IZPOSOJA NEGOVALNE POSTELJE

Možnost izposoje preko naročilnic ZZS ali samoplačniško. Za več informacij pokličite v podjetje.

ZZS šifre:

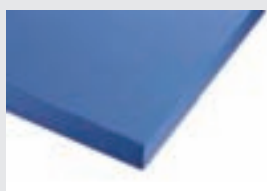
- Postelja: 519
- Posteljni trapez: 555

- Varovalne ograjice za obe strani: 528
- Mizica: 522
- Blazina za posteljo: 801

POSTELJNA MIZICA

BLAZINA ZA POSTELJO

ANTIDEKUBITUSNA BLAZINA ZA POSTELJO

OSTALI PRIPOMOČKI NA IZPOSOJO

HODULJA

ZZS šifra: 512

HODULJA S KOLESI

ZZS šifra: 513

SOBNO DVIGALO

ZZS šifra: 524

DVIGALO ZA KOPALNICO

ZZS šifra: 701

STANDARDNI VOZIČEK

ZZS šifra: 504

Nahajamo se na lokaciji:
Dolenjska cesta 242b, Ljubljana Rudnik
Za vse informacije smo na voljo:
01/42 72 941
info@bauerfeind.si
www.bauerfeind.si
www.facebook.com/bauerfeindslovenija/

Vse slike so simbolične.

BAUERFEIND.SI

NOVO!

Nakup na obroke samo z osebnim dokumentom – do 24 mesecev do 3000 EUR v petih minutah!

Za manj kot 140 EUR na mesec si lahko opremito celo stanovanje z belo tehniko, malimi aparati in ostalo vam bo še za soliden televizor!

cena
849,90 EUR

**SAMO V SREDO,
18. novembra,
nora cena - samo
699,99 EUR!**

**TV Philips
65PUS8555/12**
Ekran 165 cm IPS, Android,
Ambilight, P5 procesor
**Obroki: že od 38,03
EUR/mesec**

**Velika izbira novih in obnovljenih
računalnikov, dodatne opreme, kartuš
in tonerjev.**

Spletna kamera KEDO
Resolucija FHD (1980x1020),
vgrajen mikrofoni, USB priklon
**Nepogrešljiv pripomoček za
šolanje in delo na daljavo!**

cena
29,90 EUR

**Slušalke z mikrofonom
TREVI SK644** vijolične

cena
12,90 EUR

**-50%
SAMO 6,45 EUR**

cena
399,90 EUR

Sušilni stroj TESLA WT8H90M
Toplotna črpalka, A+++, 8kg, Osvetljen bobn
Obroki: že od 17,90 eur/mesec

cena
569,99 EUR

Pralni stroj BOSCH EXCLUSIV WAT28491BY
9kg, A+++, 1400 obratov, 5 let garancije
Obroki: že od 25,51 EUR/mesec

Garantiramo najnižje cene gospodinjskih aparatov naslednjih proizvajalcev – preverite v trgovini:

BOSCH
Invented for life

gorenje
Life Simplified

LIEBHERR
Quality, Design and Innovation

Electrolux

AEG

Obiščite spletno stran **GLUHICOM.SI**

Cene, objavljene na spletni strani, so običajno priporočene cene proizvajalcev. Pokličite **04 510 60 90** ali pošljite elektronsko pošto na **info@gluhicom.si**, da vam pripravimo ponudbo z najnižjimi cenami na trgu. ZA VSE IZDELKE IZ NAŠE PONUDBE JAMČIMO ENAKO ALI NIŽJO CENO OD KONKURENČNIH PONUDNIKOV, kot so Big-Bang, Mimovrste, M-tehnika, Merkur ali Emundia.

Internet: gluhicom.si
Telefon: 04 510 60 90
E-pošta: info@gluhicom.si
Odprto: 8–12 in 14–18, sobota: 9–12

Gluhicom